Poštnina plačana v gotovini

Leto LXXII., št. 2 — Ljubljana, torek 3. januarja 1939 — Cena Din 1.—

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrst à Din 2. do 100 vrst à Din 2.50. od 100 do 300 vrst à Din 3. večji inserati petit vrsta Din 4.— Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Kneflijeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjako uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Daladierovo potovanje v Afriko:

Manifestacija solidarnosti francoskega imperija

Na Korziki je bil predsedniku francoske vlade povsod prirejen navdušen sprejem — Vsi govorniki so naglašali zvestobo Korzike do francoske domovine — Danes popoldne prispe Daladier s svojim spremstvom v Bizerto

Pariz, 3. jan. br. Ministrski predsednik Daladier je včeraj na križarki »Foch« prispel na Korziko. Najprvo se je ustavil v Ajacciu kjer mu je bil prirejen svečan sprejem Poleg predstavnikov oblasti ga je pozdravila velika množica, ki je navdušeno manifestirala za Francijo. Po mestu so bili razobešeni napisi, ki naj posvedočijo, da Korzičani nočejo ničesar slišati o kaki odcepitvi od Francije. To je v svojem pozdravnem nagovoru naglasil tudi mestni župan, ki je poudaril, da bodo Korzičani kakor v preteklosti tudi v bodočnosti vedno izpolnili svojo dolžnost do svoje francoske domovine Daladier je položil venec pred spomenik padlim Korzičanom Popoldne se je odpeljal v Bastio, kjer so mu prav tako priredili navdušen sprejem.

Daladier se je s težavo preril skozi gosto množico ljudstva, ki ga je navdušeno pozdravljala. tako da je prispel z zamudo v občinsko palačo. V svečani dvorani je zasedel Daladier častno ložo, ki je bila okrašena s francoskimi trobojnicami, korziškimi grbi in zelenjem. Župan Montera je v pozdravnem govoru naglasil, da je v svetovni vojni padlo 40.000 Korzičanov ter dejal, da bo Korzika dala ponovno mogoče celo večjo žrtev, ako bi Francija to od nje zahtevala, če bi bilo francosko ozemlje ogroženo navzlic njenemu trudu, da se ohrani mir Navdušene manifestacije, je nadaljeval Montera, ki so vas spremljale na vsakem koraku, dokazujejo, s kakšnim veseljem in ponosom vas Korzika sprejema. Ime šefa francoske vlade Edvarda Daladiera, ki je v Monakovu dostojanstveno skupno s francoskim narodom toliko doprisenel za ohranitev miru in ki je v državi nadaljeval obnovitveno delo, nam daje popolno garancijo, da smo lahko mirni, kajti poleg drugih garancij obstoja še garancija samega francoskega naroda, zaščitnika svobode, pravice in miru, brez katerih se velika nacija ne more ohraniti.

Daladier je Monteri odgovoril s sledečimi besedami: Nenavadno mi je zadovoljstvo, če vam morem izročiti svojo hvaležnost in izraziti svojo veliko ginjenost nad tako nenavadno prisrčnim sprejemom, ki ste mi ga priredili Jasno je, da obstojajo v življenju človeka, ki se že toliko let nahaja v središču dela za zavarovanje usode svoje države, vedno resni in razburljivi trenutki, toda lahko vam rečem, da nikoli dozdaj nisem občutil tako kakor v tem trenutku, ko na tem otoku bije srce domovine. Ko sem poslušal besede župana mesta Bastije, sem bil presrečen ob misli, da ga posluša vsa Francija in to v trenutku, ko prihajajo grožnje, kajti prepričan sem, da je on tolmač neomajne zvestobe Korzike Franciji, ki prisegata druga drugi zvestobo. (Ob teh besedah vsa dvorana kliče »prisegamo! prisegamo!«.) Ako hočemo to prisego tudi izpolniti, moramo ostati složni kakor bratje, kajti bratje tudi smo. Ako želimo mir na zunaj, je nadaljeval Daladier, moramo imeti mir tudi v državi. Nadaljeval bom svojo pot v severno Afriko, ki je sestavni del Francije, kajti ona je najtrdnejša skala, na kateri počiva francoski imperij. Sporočil ji bom pozdrave Francije in pozdrave Korzike ter vseh naših pokrajin, ki so zedinjene na osnovi osebne volje prebivalstva. Ostati hočemo svobodni, kajti Francija želi prej smrt, kakor pa da bi komu služila.

Iz občinske palače se je Daladier ob burnem vzklikanju množice podal na križarko »Foch«, na kateri je krenil na pot v Severno Afriko, kjer se bo izkrcal v Bizerti danes popoldne. Križarko »Foch« spremljajo rušilci »Guepard«, »Verdun« in »Valbu«.

Priprave za sprejem v Bizerti

Bizerta, 3. jan. e. Bizerta je vsa okrašena z zastavami in zelenjem v pričakovanju Daladiera. Vse prebivalstvo si je nadelo francoske kokarde, po ulicah vlada živahno vrvenje. Tudi italijanske trgovine so razobesile francoske zastave.

Rimski komentar

Rim, 3. jan. AA. O priliki potovanja predsednika francoske vlade na Korziko in v Tunis piše »Lavoro Fascista« med drugim:

V nasprotju z novoletnimi izjavami francoskega veleposlanika Francoisa Ponceta Daladier namesto, da bi gradil most, ustvarja vedno globlji prepad med Italijo in Francijo, tako da francoska vlada sama ovira poslanstvo, ki ga je poverila veleposlaniku Francoisu Poncetu. Stališče francoskega tiska — piše list dalje — dokazuje, kako dalo razumevanja ima za fašistično Italijo. Če se na Francoskem še vedno govori o latinskem duhu, o latinskem bratstvu in o latinski sestri, moramo odgovoriti, da se Italija ne smatra za takšno. Italija ne želi, da bi jo kdo ljubil, pač pa le to, da bi jo v interesu njenih pokrajin samo pravilno razumel.

„V Rimu delajo račun brez krčmarja"

Pariz, 3. januarja. AA. »Temps« komentira govor francoskega veleposlanika v Rimu Ponceta o priliki novoletnega sprejema. Poncet je v svojem govoru naglasil, da Francija ne želi ohraniti svoj mir za vsako ceno ter da bo svojo zemljo vedno branila. Te besede je mogel reči samo opolnomočeni predstavnik francoske republike v Rimu, kjer se vodi že več tednov proti Franciji razburljiva kampanja. Preveč je jasno, da zahteve, ki se nanašajo na teritorije francoskega imperija, nimajo drugega cilja, kakor moralno in materialno oslabitev Francije Pri tem se neumno upa na dediščino, ki naj bi obstojala v francoskem kolonialnem imperiju. Vsa ta upanja so neumnost, ki mora kmalu prenehati. Račun je napravljen brez krčmarja Vse nade in pričakovanja v tem pogledu so iluzorna, ker ima Francija za seboj edin in odločen narod, ki bo znal braniti svoje pravice in svoje interese.

Winston Churchill

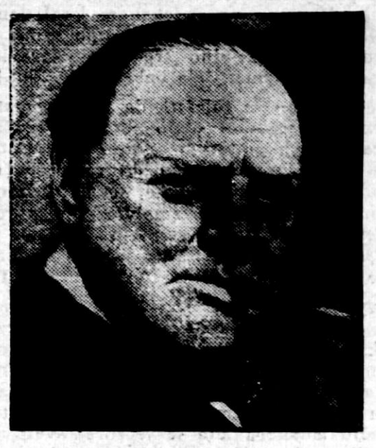

znani angleški državnik, večkratni minister, eden izmed glavnih nasprotnikov Chamberlainove politike, je organiziral novo politično stranko, ki naj združi vse nezadovoljneže konservativne in liberalne stranke. Njemu se bo najbrže pridružil tudi bivši zunanji minister Eden z večino mlajših poslancev konservativne stranke

Sporazum med Čehi in Slovaki

Praga, 3. jan. e. S predstavniki Slovakov je bil dosežen sporazum v nekaterih političnih vprašanjih. V prvi vrsti je bilo sklenjeno, da se češki uradniki ne bodo več odpuščali iz službe na Slovaškem. Dosežen je bil tudi sporazum glede državnega gospodarskega sveta kakor glede skupnega proračuna, ki je brez primanjkljaja. Proračun znaša 3 milijarde Kč.

Poskušen atentat na ruskega komisarja za težko industrijo Kaganovića

Po naključju je peklenski stroj, namenjen Kaganoviću, eksplodiral tik pred prihodom vlaka

Varšava, 3. jan. g. Pat poroča iz Moskve: Včeraj popoldne je bil poskušan atentat na ljudskega komisarja za težko industrijo Kagana in glavnega tajnika delavskega sindikata Švernika Na progi iz Moskve v Gorki je tik pred prihodom brzovlaka, s katerim sta potovala v Gorki, eksplodiral peklenski stroj, ki je porušil železniško progo v daljavi 30 m. V zadnjem hipu se je strojevodji posrečilo, da je vlak ustavil. Peklenski stroj bi bil moral eksplodirati v trenutku, ko bi privozil brzovlak. Brzovlak pa je imel zaradi snega malo zamudo in je tako peklenski stroj eksplodiral predčasno. Uvedena je bila stroga preiskava. Doslej so aretirali več sto ljudi, ki jih sumijo. da so v zvezi s tem atentatom. Med aretiranci je največ delavcev, ki so nezadovoljni s politiko Kaganovića.

Nova politična stranka v Angliji

Winston Churchill zbira nezadovoljneže konservativne in liberalne stranke

London, 3. januarja. e. Danes je bilo objavljeno, da se je osnovala nova politična stranka pod vodstvom bivšega ministra Winstona Churchilla. Dozdaj so se v novo stranko prijavili Churchillov zet Sandis, ki je pripadal dozdaj konservativni stranki dalje MacHarold, ki je pripadal dozdaj liberalni stranki ter še več drugih poslancev konservativne in liberalne stranke Nova stranka namerava zavzeti kritično stališče napram vladi, toda splošno se smatra, da vladi stvarno ne bo mogla mnogo škodovati. Opazilo se je, da je nova stranka za svoje formiranje izbrala ravno božič, ko parlament ne zaseda, kar pomeni, da se je bala, izvesti svojo organizacijo v dneh, kadar so vse stranke zbrane in kadar je mnogo teže pridobiti kakega disidenta. Parlamentarci, ki so pristopili novi stranki, spadajo po splošnem prepričanju v drugo vrsto politikov, ter se je za njih vedelo, da so bili proti Chamberlainovi vladi, dasi tega javno niso kazali.

Japonska išče novo vlado

Tokio, 3. januarja. AA. Havas. Sodeč po političnih dogodkih minulega tedna se splošno smatra, da knez Konoje proučuje tako politično rekonstrukcijo kabineta, s katero bi ojačal položaj svoje vlade. Za časa novoletnih praznikov je imel japonski premier veliko število avdijenc. Med drugimi je sprejel finančnega ministra Ikedo, ki je potem obiskal predsednika privatnega cesarskega sveta Kiranuma ter se bo danes vrnil v Tokio. Istotako je japonski predsednik vlade imel daljši sestanek z generalnim tajnikom ministrskega sveta Kazanijem. V političnih krogih trdijo, da želi knez Konoje čimprej pojačiti svoj kabinet tako, da bi bila rekonstrukcija vlade izvršena še pred koncem tega tedna.

Zlata tobačnica kralja Gustava

STOCKHOLM, 3. januarja. AA. Stefani: V vasi Fine je nek krojač našel pred nedavnih staro škatlo. Spočetka se mu je zdelo, da je iz bakra. Pozneje pa se je ugotovilo, da je iz čistega zlata in zelo lepo izdela ter da je bila tobačna doza na Gustava. To sklepajo po napisu, ki je vrezan na pokrovu in ki se glasi: Branilec vere, zaščitnik religije. To je bilo geslo tega velikega kralja za časa trideset letne vojne.

Podkarpatska Ukrajina

Chust, 3. jan. AA. Vladni dekret, objavljen v uradnem listu, odreja, da se bo Podkarpatska Rusija odslej uradno imenovala Karpatska Ukrajina.

Franco je izčrpal svoje sile

Njegova glavna ofenziva je končala kljub delnim zmagam z neuspehom

Pariz, 3. jan. e. S španско-francoske meje poroča United Press: Po poročilih, ki prihajajo iz republikanske Španije, je nacionalistična ofenziva znatno popustila. Republikanci so na katalonski fronti skoraj popolnoma ohranili svoje pozicije Na fronti od Leride do Balaguera, ki je dolga nad 80 km, so republikanske čete trdno in odlično drže. Pripravljenih je tudi zadosti rezerv, da v primeru potrebe izpopolnijo prve vrste Sovražnik je na spodnjem odseku Segre dosegel uspehe, ki jih je moral drago plačati. prodirajoč na dan povprečno po 2 km naprej Dalje poročajo z republikanske strani, da izgube generala Franca niso bile v nobenem razmerju z doseženimi uspehi. To je dejstvo, čeprav so to pot nacionalisti razpolagali z ogromnimi množinami boljšega materiala, kakor so ga imeli pri ofenzivi na Ebru V današnjem službenem poročilu s katalonske fronte zatrjujejo, da so na odseku Trempo-Villa-Nuova Eneja nacionalistične čete štirikrat po vrsti napadle, da pa so bile vedno odbite s krvavimi izgubami, prav tako pa se na spodnjem Segreju nacionalističnim dobrovoljcem ni posrečilo prebiti se pri Koguju Zdi se, da je nova Francova ofenziva že doživela svoj neuspeh. Francove čete so že popolnoma izčrpane.

Aretacija angleškega podkonzula

Barcelona, 3 jan. e Na službenem mestu je snoči doznal Reuterjev dopisnik, da je Francova policija aretirala Ernesta Goldwinga, ki je bil zadnjih 10 let angleški podkonzul v San Sebastianu. Aretiran je bil v zvezi z znano vohunsko afero, ki jo je nedavno odkrila policija Kakor znano, so bili izdani dokumenti za pripravo zadnje Frankove ofenzive.

Ogromno vojno posojilo Japonske

V našem denarju znaša 75 milijard

London, 3. jan. br. Danes je bilo na Japonskem razpisano veliko notranje posojilo v znesku 300 milijonov funtov šterlingov (75 milijard dinarjev). Proglas, ki ga je finančni minister izdal na vse japonsko prebivalstvo, pravi, da mora japonsko ljudstvo še enkrat izpolniti svojo patriotsko dolžnost in priskočiti državi in nacionalni vojski na pomoč, da bi izpolnili veliko nalogo ustvaritve novega reda na Daljnem vzhodu. Minister tudi opozarja, da se bodo povečala nekatera javna bremena v svrho amortizacije novega posojila. Ta bremena tudi po srečnem zaključku vojne na Kitajskem še ne bodo tako kmalu zmanjšana.

Čungking, 3. jan. AA. Na včerajšnji plenarni seji izvršilnega in nadzornega odbora Kuomintanga pod predsedstvom maršala Čangkajška so izključili iz stranke Vangčingveja in ga odstavili z vseh mest, ki jih je zavzemal. Po seji izdano sporočilo pravi, da pomeni Vangčingvejevo tako imenovano »delo za mir« popolno kršitev strankarske discipline.

Poročajo, da se je maršal Čangkajšek osebno zavzel za to, da bi se proti Vangčingveju postopalo milejše. Kljub temu so voditelji Kuomintanga, ogorčeni zaradi priporočila Vangčingveja, naj se prično mirovna poganja z Japonsko, vztrajali, da se za vedno izključi iz te stranke.

Čungking, 3. jan. AA. **Kitajska vlada je danes odredila, da se imajo aretirati vse osebe, ki veljajo za izdajalce naroda.**

Tudi Madžari se ne bodo mogli izogniti pritisku Nemčije

in bodo morali Nemcem in drugim narodnim manjšinam priznati manjšinske pravice

Berlin, 3. jan. e. Vprašanje kulturnih pravic nemške manjšine na Madžarskem bo nedvomno eno glavnih vprašanj, ki bodo o njem razpravljali v Berlinu ob prihodu madžarskega zunanjega ministra grofa Csakyja V zadnjem času je berlinski tisk temu vprašanju posvečal precejšnjo pažnjo in je bilo zlasti opažati nekako nezadovoljstvo, ker Madžarska tega vprašanja še ni sama rešila. Zadnje dni se je vodja Nemcev na Madžarskem dr Basch pogajal s predsednikom vlade Imredyjem. Tem pogajanjem so v Berlinu posvečali veliko pozornost. Današnji nemški tisk prinaša izjavo, ki jo je dal dr. Basch nekemu budimpeštanskemu listu, ter posebno podčrtava oni del izjave, ki pravi, da Nemci na Madžarskem ne predstavljajo nikake iredente, temveč da zahtevajo samo možnost, da si ustvarijo svoje kulturne pravice. Ravno tako poudarjajo dr. Baschev demanti glasov, na podlagi katerih bi bil v pogajanjih z Imredyjem zahteval avtomijo za Nemce na Madžarskem in 8 poslancev v parlamentu. Čeprav službeni krogi ne dajejo nobenih izjav o dnevnem redu razgovorov grofa Csakyja 15. januarja v Berlinu, smatrajo, da bo vprašanje kulturnih pravic nemške manjšine v Madžarski vsestransko razpravljano in da bodo skušali te odnošaje ob tej priliki urediti.

Spominjajte se v mrzli zimi malih pevcev!

Obvezna delovna služba za ženske v Nemčiji

Berlin, 3. jan e. Z uredbo, ki je bila objavljena včeraj in ki je stopila v veljavo že 1 januarja, se v Nemčiji uvede obvezna delovna služba za vse delovne moči Vse neporočene ženske, sposobne za delo, izpod 25 leta, ki do 1 marca 1938 niso bile zaposlene kot delavke ali nameščenke, bodo dobile zaposlitev v državnih ali zasebnih službah samo, če so bile zaposlene najmanj leto dni v poljedelstvu ali gospodarstvu. Po tej uredbi bo stopilo obvezno v službo vsako leto okrog 300.000 do 400.000 žensk, sposobnih za delo.

Pomorsko oboroževanje Nemčije

London, 3. jan. e Forreign Office je dostavil Chamberlainu in Halifaxu, ki se nahajata na odmoru izven Londona, podrobne referate o razgovorih, ki jih je vodil angleški viceadmiral Cuningham s predstavniki nemške vojne mornarice. V Londonu še ni znano, kdaj bo nemška vlada pismenim potom precizirala svoje namene glede zgradbe novih podmornic in velikih križark. Z velikim zanimanjem pričakujejo nemški odgovor, vendar o njegovi vsebini ni nobenega dvoma. Berlinska konferenca med nemškimi in angleškimi pomorskimi strokovnjaki je jasno pokazala, da je vlada rajha odločena tonažo nemške podmornice zenačiti z angleško. V primeri z močjo angleške podmornice znaša tonaža nemške mornarice komaj 45%.

Proračunska razprava v Sobranju

SOFIJA, 3. jan. e. Na včerajšnji seji Sobranja je bila končana načelna razprava o proračunu. Zadnji je govoril poslanec Josip Robev, ki je poudarjal velik pomen zbližanja med Bolgari in Jugosloveni. Prepričan je, da se bodo z vzajemnim sodelovanjem obeh bratskih narodov gotovo dosegli veliki uspehi. Finančni minister Božilov je nato odgovarjal narodnim poslancem na njihove kritike. Sobranje je z večino glasov sprejelo predlog proračuna, nakar se je takoj pričela podrobna razprava o proračunu notranjega ministrstva.

Belfast jan. AA. Preteklo noč so pognali v zrak carinsko postajo pri Telbi na meji severne Irske. Teroristi so skušali to postajo pognati v zrak že 29. novembra, pa se jim takrat nakana ni posrečila.

Snežne razmere

Uradno poročilo Tujskoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, JZSS in SPD z dne 3. I. 1939

Bled 501 m: 0, sneži, 50 cm snega, južen,
Bohinj Sv. Janez 530 m: 0, sneži, 85 cm snega, južen,
Bohinj »Zlatorog« 530 m: 0, sneži, 85 cm snega, južen,
Dom na Krvavcu 1700 m: —2, zelo oblačno, 90 cm snega, južen,
Polževo 620 m: 5, dežuje, 30 cm snega, južen,
Mariborska koča in Pohorski dom 1030 m: 0, 30 cm snega, južen,
Rimski vrelec 630 m: —1, zelo oblačno, 45 cm snega, južen,
Do višine 600 m temperatura okoli 0, tu in tam dež.
Nad 600 m sneži, moker, južen sneg.
Radi motenj v telegrafskem prometu nimamo poročil iz ostalih krajev.

Borzna poročila.

Curih, 3. januarja. Beograd 10, Pariz 11.635, London 20.55, New York 443.25, Bruselj 74.675, Milan 23.325, Amsterdam 241.12, Berlin 177.87, Praga 15.15, Varšava 83.75, Bukarešta 3.25.

Ali se je lani začela gospodarska kriza?

Položaj še ni tako jasen, da bi se dala postaviti točna prognoza

Ljubljana, 3. januarja

Pred letom smo opozorili v posebnem članku na proučevanje strokovnjakov, da se bo l. 1938 najbrž že začela nova svetovna kriza, na kar je kazalo več pomembnih znakov (naraščanje nezaposlenih, upadanje cen surovin in vrednostnih papirjev itd.). Zdaj pa lahko presodimo po nekaterih stvarnih podatkih, koliko so bile napovedi strokovnjakov točne.

Po statistiki Društva narodov se je obseg svetovne trgovine v 75 državah znatno zmanjšal, saj je znašal januarja 2.287 milijonov zlatih dolajev, v maju pa samo 2.162 milijonov dolarjev Če vzamemo za osnovo indeks l. 1929 100, vrednost svetovne trgovine v zlatu ni znašala niti polovico vrednosti pred krizo ter se je zmanjšala od januarja do maja po indeksnem koeficientu od 42.1 na 38.8 Ako se oziramo samo na evropsko mednarodno trgovino, spревidimo, da se je zmanjšala celo za 17 odst.!

Ne moremo se tolažiti, da ima ta zastoj v svetovni trgovini samo sezonski značaj; po zanesljivih podatkih nemškega statističnega urada za 52 držav, ki obsegajo do 95 odst. svetovne trgovine, se je vrednost mednarodne trgovine zmanjšala v prvem trimesečju lani za 14 odst., po količini pa za 13 odst. To zmanjšanje je bilo dvakrat večje v primeri s prometom zadnjega trimesečja l. 1937.

Če vzamemo za indeksno osnovo 100 začetek lanskega leta, ugotovimo, da je koeficient svetovne industrijske produkcije znašal lani marca 90, a l 1937 maja 116, avgusta 114 in decembra 100 V prvem trimesečju lanskega leta se je torej svetovna produkcija zmanjšala za 21 odst od marca l. 1927, skoraj za četrtino! Industrijska produkcija se je najbolj zmanjšala v Angliji, Zedinjenih državah, Franciji in Belgiji.

K tem znakom nastopajoče gospodarske krize pa moramo še prišteti naraščanje nezaposlenosti v številnih državah. V 31 državah je bilo lani aprila število nezaposlenih za 3.100.000 večje kakor istega meseca prejšnjega leta je znašalo skupno 17 milijonov 400.000. V Zedinjenih državah je bilo lani že nad 11 milijonov nezaposlenih. V Angliji je lani nezaposlenost stalno naraščala in je znašala v prvi polovici leta okrog 1,800.000 nezaposlenih delavcev. V enem letu je izgubilo delo pol milijona angleških delavcev.

Znatno so se pocenile surovine, tudi kovine, kljub veliki porabi v oboroževalni industriji, n. pr. baker, cink, svinec itd. za 28.9 do 36.9 odst. Bombaž in volna sta se pocenila od 23.1 do 32 odst., kolonialno blago od 20 do 46 odst., lan in juta od 10 do 35 odst. Pri tem je posebno zanimivo, da so se življenjske potrebščine v nadrobni prodaji podražile.

Zelo resni znaki zastoja v svetovnem gospodarstvu so začeli hudo vznemirjati gospodarstvenike. Lani je že izšlo več zelo zanimivih publikacij o svetovnem gospodarstvu. Dobro so nam v spominu še številne razprave o gospodarski krizi prejšnja leta, ko je svet mnogo bolj govoril o krizi ter iskal njene vzroke kakor si resno prizadeval najti učinkovito zdravilo proti propadanju svetovnega gospodarstva. Tako tudi zdaj gospodarstveniki skušajo odpraviti vzroke nastopajoče krize predvsem teoretično. Nekateri trde, da je novo depresijo povzročila nesorazmerna razdelitev zlata, torej da je vzroke treba iskati na denarnem trgu. Zopet drugi trde, da je krizo treba pripisati ideološkim pogreškam totalitarnih držav, pa tudi držav, ki so še ostale zveste liberalnemu gospodarskemu sistemu. Tako nekateri teoretiki še vedno zagovarjajo liberalni gospodarski sistem ter trde, da je učinkovitejše vmešavanje države v gospodarstvo škodljivo Zanimivo je mnenje nekaterih strokovnjakov, ki trde, da ima svetovna kriza strukturalni značaj ter da se je začela že l. 1914 in ni niti še zdaj končana, ne glede na periodične spremembe. Gospodarske krize pred vojno so imele lokalni značaj ter se niso očitovale v vseh strokah gospodarskega življenja, medtem ko je povojna gospodarska kriza v resnici svetovna in posega tudi v vse gospodarske stroke.

Po razvoju gospodarskega življenja lani je težko prerokovati, da bo letos prišlo do izboljšanja. Vendar se zdi, da ne moremo govoriti tudi o nastopu ciklične krize, ki se ponavlja vsakih 7 let; poseganje držav v gospodarsko življenje je že začelo roditi posledice ter usmerjati svetovno gospodarstvo v tokove, da se ne moremo več sklicevati z vso zanesljivostjo na razmere in pojave izza časa splošnega liberalističnega gospodarstva.

Aktovka s cerkvenim denarjem se je izgubila

Neprijeten doživljaj kaplana magdalenske župnije v Mariboru

Maribor, 3. januarja

Kaplan magdalenske župnije v Mariboru g. Anton Cafuta je imel neprijeten doživljaj Napotil se je v Št. Ilj, da bi izročil tamošnjemu župnijskemu uradu 12.450 din cerkvenega denarja, ki se je nabral kot pogrebnina pogrebov iz mrtvašnice tukajšnje splošne bolnice. Kaplan je denar spravil v svojo aktovko, da bi prišel še na opoldanski vlak, ki odhaja ob 13. iz Maribora proti Št. Ilju. Še pred tem pa je imel opravke pri upravi mestnih podjetij v Orožnovi ulici 2. Nato je pohitel na kolodvor in stopil v vagon. V Št Ilju je izstopil. Kmalu pa se je spomnil, da nima pri sebi aktovke, kamor je bil spravil 12.450 din cerkvenega denarja. Stekel je nazaj proti šentiljskemu kolodvoru pogledat, če morda vlak še ni odbrzel in če je aktovka v železniškem vagonu. Toda vlak je bil že odsopihal proti Špilju.

Kaplan je takoj obvestil šentiljske orožnike, ki so pričeli z poizvedbami, pa tudi mariborsko policijo, kjer je pojasnil, da je aktovko z denarjem vzel s seboj, ko je zapustil magdalensko župnišče. Ne ve pa točno, ali je aktovko imel še pri sebi, ko je prispel na kolodvor, kjer si je kupil vozovnico za Št. Ilj. Verjetno je, da je aktovko pustil v bližini blagajne, ko je kupoval vozovnico ali pa v vagonu, v katerem je sedel na vožnji do Št. Ilja. Ni izključeno, da je aktovko pozabil tudi pri mestnih podjetjih, kjer je pa niso našli. Poleg denarja je bila v aktovki tudi cerkvena pogrebna knjiga s točnimi beležkami glede pogrebnin.

Ob sklepu lista nam je kaplan Cafuta naknadno sporočil še tole:

Znesek 12.450 din ni last šentiljske župnije, temveč magdalenske župnije. Denar je dvignil iz Mestne hranilnice kot pogrebnino za magdalenski župni urad. Ker je hotel po opravkih v Št. Ilj, pa bi zamudil vlak, če bi nesel denar v župnijsko pisarno, je vzel aktovko z denarjem kar s seboj v Št. Ilj. Na mariborskem kolodvoru si je kupil listek II. razreda, ni pa mogel potovati v II. razredu, ker je imel vlak za jugoslovanske potnike samo dva vagona za Št. Ilj. Vstopil je torej v III. razred in se peljal skupaj s šestimi znanci. Dva potnika sta bila iz magdalenske župnije in njegova dobra znanca. V Št. Ilju je izstopil in šel v župnišče k tamošnjemu kaplanu. Z njim je šel tudi neki dijak. Na aktovko se je spomnil šele potem, ko je prišel iz župnišča na kolodvor, da se vrne v Maribor. Kaplan zatrjuje, da je več prič točno videlo, da je stopil iz vagona brez aktovke in da je bil tudi v Št. Ilju brez aktovke.

Kako sem v službo priplaval...

Kaj doživi človek, če mora ob takem vremenu, kakor je danes, s periferije v mesto

Ljubljana, 3. januarja

Rek »V Ljubljano je priplaval na juhi« bo treba spremeniti. Današnji vesoljni potop je zadosten razlog za to. V resnici je davi marsikdo prej priplaval v službo kakor prišel. Plaval je celo tramvaj in močno se mu je poznalo, da nima galoš.

JAVNE DRSALNICE — ŽRTEV DOLŽNOSTI

Marsikaj pretresljivega se je zgodilo že včeraj popoldne. Ljudje so še vedno dvomili, da je tudi v mestu zapadel sneg, ki mu je treba posvečati primerno pozornost; šele danes so nekateri sprevideli, da bi bilo vsekakor priporočljivo ob pravem času spraviti sneg v Ljubljanico in ne, da smo ga s takšnim ponosom razstavljali, dokler se ni od ginjenosti razjokal. Včeraj so začeli ledeneti hodniki, kar so opazili celo nekateri hišni lastniki in upravitelji hiš. Vsi seveda nimajo tako dobrega opazovalnega daru, zato so bile nekatere ulice javne drsalnice. Stražniki so opozarjali hišne lastnike in trgovce, da je treba hodnike posipavati in niso imeli lahke naloge. Ko je stražnik opravljal to dolžnost v Prešernovi ulici, ga je na gladkem hodniku zaneslo in zasukalo, da je padel kot živ primer, kaj se dogaja ljudem, če hodniki niso posuti. Pobral se je, kosti so bile k sreči še cele ter zapustil pločnik. Bolje je bilo na cesti. Tako je večina pešcev že včeraj bolj uporabljala ceste kot hodnike, kar je danes postalo pravilo.

ZAČETEK VESELJA

Ponoči nas je uspavalo prijetno šumenje dežja, ki smo ga res že tako težko pogrešali. Po sibirski zimi se takšna sprememba zelo prileže. Toda prave radosti so se začele šele davi. V »mestu« samem, kjer imate tlakovane hodnike, in kjer tudi ob takšnem vremenu vozi tramvaj, ste za marsikaj prikrajšani. Včeraj ste se sicer lahko drsali in ta lepi sport ni prišel tudi še danes iz mode, a danes si niste mogli privoščiti tako razburljivih pustolovščin kakor mi s periferije.

JUTRANJE KNAJPANJE

Čim sem primotovilil iz hiše po poledenelih stopnicah, se je začela tragikomedija. Pri sosedovi hiši je bilo na hodniku vzorno improvizirano jezero; to je bil prvi obrambni jarek, ki nam je, Rožnodolinčanom, branil, da bi naskočili mesto. K sreči je bilo na cesti nekaj decimetrov manj vode, a preden sem se prekobalil tja s hodnika, sem moral prebroditi obcestni jarek. Pomislil sem na sv. Krištofa, ki je bil mojster ter vzornik za brozganje, ko se mi je udrlo do kolen. No, reči moram, da se mi je to jutranje knajpanje zelo prileglo, vprav poskočil sem od veselja. Voda namreč ni bila temperirana. (Menda je to pravi strokovni izraz?)

POČAKAJTE DRUGI VOZ!

Toda to je bil šele dober začetek. Nameraval sem pešačiti v službo kakor navadno, a hočeš nočeš sem se moral izogniti poplavljene ulice, ki drži proti mestu; zavil sem proti najbližjemu tramvajskemu postajališču. Vendar ne smete misliti, da sem se vodi izogal. Hodniki so bili poledeneli in za nameček še poplavljeni. Od časa do časa sem se znašel pred ribnikom, ki se mu ni bilo mogoče izogniti, če sem hotel naprej: hodnik poplavljen in ločen od ceste z jarkom globoke vode ter kupi snega. Oddahnil sem si in v čevljih je zadovoljno cmoknilo, ko sem napol priplaval napol prebredel kdo ve koliko jezer do tramvajske postaje. Prestopal sem se kakor maček okrog vrele kaše, da bi se voda v čevljih nekoliko segrela, dokler ne pripelje tramvaj. Čakalo nas je čedalje več in končno se je res približalo odrešenje, toda tramvaj je peljal šele na Vič. Čakali smo zadovoljni, da se je vse tako srečno izteklo. Tramvaj se je vrnil z Vica, a žal nas je sprevodnik že od daleč pozdravljal: Počakajte na drugi voz! vse je zasedeno!

REKA, KI SE IMENUJE...

Vdan v božjo voljo sem nadaljeval odisejado proti mestu, kdo bi čakal na tramvaj in tvegal, da pride opoldne na vrsto! Seveda je bilo tudi pri plavanju po Tržaški cesti marsikaj tvegati. Če se v stranskih ulicah pretakajo reke, tečejo na glavnih cestah veletoki. In bilo je treba plavati proti takšnemu veletoku. Ljudje so stali na hišnih pragih, naprej niso mogli in si ne upali. Šel sem nekaj časa po hodniku, toda ker nisem dober plavač, sem se moral vrniti ter iskati izhod na cesto. Potem sem moral zopet iskati prehod na hodnik ter se vrniti nekaj sto metrov. Na vseh tramvajskih postajah vzdolž reke, ki se imenuje Tržaška cesta, so čakali ljudje.

MOJSTRI RAVNOTEŽJA Z DEŽNIKI

Prvi obrambni jarki nas torej klub vsemu niso mogli zadržati; naskočili smo mesto in že smo prodirali po Bleiweisovi cesti. Na trdnih nogah res nismo bili. Čim smo stopili na mestne hodnike, smo začeli padati kakor na toboganu. K sreči je deževalo, da smo bili oboroženi z dežniki, ki so nam služili kakor plesalcem na vrvi. Meni se je pa dežnik pri tem manipuliranju zataknil za vrtno ograjo, da ga dolgo nisem mogel izpuliti.

Konec odisejade je bil kronan s poštenim padcem pri policiji. Zaklel sem kakor divjak, nekajkrat pobrcal, si naravnal kosti ter se odplazil v Knafljevo ulico. Še povsem sveže vtise sem napisal v nekoliko nespodobnem slogu, čemur se ne smete čuditi, ker sem pač moral sleči hlače, da so se mi sušile, dokler sem pisal.

Spomini na seizmologa dr. Belarja

Pokojnega lahko prištevamo med pionirje na polju seizmologije

Ljubljana, 3. januarja

V Polomu pri Kočevju je umrl prof. dr. Albin Belar, čigar ime in strokovna slava je bila znana v vseh znanstvenih krogih predvojne Evrope. Prof. dr. Belar je bil med prvimi, ki so se intenzivno ukvarjali s seizmologijo, to je vedo o potresih. Šteti ga je med pionirje med seizmologi.

Mnogi Slovenci, ki so študirali na ljubljanski realki, se spominjajo strogega profesorja dr. Belarja. Slovenski študentje so se ga posebno bali. Do prevrata prof. dr. Belar ni nikdar spregovoril s slovenskim dijakom slovenske besede, čeprav je bil slovenščine vešč, saj je bil rojen Slovenec. Rojen je bil 21. februarja leta 1864 v Ljubljani. Njegov oče je bil šolski ravnatelj in skladatelj, doma iz Idrije. Po prevratu je prof. Belar sklenil ostati na zemlji, ki ga je rodila in v okolju, v katerem je deloval kot profesor in seizmolog dolga desetletja. Njegovi poklicni kolegi so po prevratu zapustili Slovenijo, prof. Belar pa se je naselil v svoji vili na Gorjah, kjer je prebival skoraj 15 let. Pred kakimi desetimi leti je naš list priobčil zanimiv razgovor s prof. Belarjem. Naš poročevalec ga je obiskal v vili na Gorjah nad Bledom. Prof. Belar je tedaj skoraj s ponosom govoril o svojih slvenskih prednikih, in sicer v slovenščini ter je sploh odklonil razgovor v nemščini, ko je pripovedoval o strokovnih zadevah, katere v slovenščini ni mogel izraziti.

Zelo ponosen je bil tudi na dejstvo, da je že pred vojno imel stike z Beogradom. Leta 1910 je namreč pomagal ustanoviti potresno opazovalnico v Beogradu. Tudi po prevratu je potoval večkrat v Beograd in je bil v pismenih stikih z beograjskimi znanstveniki. Napravil je velik načrt, po katerem bi država zgradila v Jugoslaviji seizmološke postaje, o tem načrtu je poročal tudi kralju Aleksandru. Prav rad je svojim obiskovalcem povedal, kolikokrat ga naš kralj biskal na Gorjah in kako se je zanimal za potresomere, ki so bili njegov izum in imenovani Belarjevi Zlatorog-seizmografi.

Že pred 10 leti pa je začel prof. Belar bolehati. Kot samotar je junaško prenašal svojo usodo na Gorjah in svojo bolezen, po kateri mu je ohromela ena noga. Kdor je z njim v teh časih govoril, je lahko opazil, da roje staremu profesorju po glavi kaj nenavadni načrti. Med pogovorom o ljubljanskem potresu leta 1895 se je prof. Belar vedno zamislil in začel govoriti o periodičnosti potresnih katastrof v območju Ljubljane. Celo napovedal je datum za velik naslednji potres v Ljubljani. Če se ne motimo, ga je napovedal za leto 1945.

Pred leti je prof. Belar zapustil Gorje in skušal pozdraviti svoje živce na Studencu. Od čas do časa se ga je lotila težka melanholija. V zavod je prinesel seboj vse svoje aparate in tudi v zavodu se je še vedno vabil s seizmološkimi poizkusi. Ko se je njegovo zdravje zboljšalo, se je naselil v Polomu pri Kočevju, kjer je umrl. Kot seizmolog se je uvrstil med pionirje te vede in zaradi tega njegovo ime ne bo pozabljeno.

Uboj na vasi

Ptuj, 2. januarja

V soboto zvečer je prišlo v vasi Rodni Vrh blizu Ptuja do usodnega prepira, v katerem je izgubil življenje 26letni sin bogatega viničarja Lovro Vidovič. Posestnik Mihajlo Sučigovec je imel najete delavce, ki so mu žagali in cepili drva. Med njimi sta bila tudi 24letni Viktor Bigec iz sosedne vasi in Lovro Vidovič z Rodnega Vrha. Ker ima Vidovič doma vinotoč, so se fantje po delu malo pozabavali, starejši so pa pili.

Ponoči se je pa naenkrat vnel med njimi prepir in dva fanta sta jezna odšla domov. Za njima je krenil tudi Vidovič, kmalu za njim pa še Bigec. Čim je Vidovič stopil iz hiše, je potegnil iz žepa dolg nož in skočil za odhajajočima fantoma. Ker ju pa ni mogel dohiteti, je ves razjarjen navalil na nič hudega slutečega Bigca. Le-ta je odbil napad in Vidovič je padel. Obenem z njim je pa padel tudi Bigec. Kaj se je zgodilo med njima, bo težko dognati.

Na tleh sta se sprijela in med njima se je vnel boj na življenje in smrt, čeprav sta bila že oba precej težko ranjena. Med ruvanjem se je Bigcu posrečilo otresti se napadalca in jel je na vso moč udrihati po svojem nasprotniku. Že napol mrtvega je zgrabil in odvlekel na sosedno gnojišče, kamor ga je vrgel, češ, evo, tu pogini. Vidovič je kmalu izdihnil. Sodna komisija je ugotovila, da je dobil tri udarce po glavi in da je bil večkrat zaboden v trebuh. Ubijalca so aretirali.

Za sokolski dom v Mostah

Ljubljna, 3. januarja

Sokolsko društvo Ljubljana-Moste se v zadnjih letih prav lepo razvija in širi. Pred dobrimi tremi leti je imelo okrog 200.000 din dolga, a danes ga je še nekaj nad 100 tisoč. Kino je dobro voden, da uprava iz teh dohodkov krije vse svoje obveznosti. Poleg znižanja dolga si je društvo uredilo obširno letno telovadišče, ga splaniralo in ogradilo, postavilo večji lesen paviljon, ki služi kot shramba orodja in ob prireditvah kot buffet. Napeljana je elektrika in vodovod. Skupno je investiranega v telovadišče nad 50.000 din in je vse to plačano.

Članstvo je prečiščeno, odpadlo je vse, kar ni zdravega, vendar je ostalo na prvotni svoji višini, oziroma se še nekoliko dvignilo s pristopom novih bratov. Veliko ovir in težkoč ima pa društvo, ker še vedno nima lastne telovadnice. Telovadba se je vršila dolgo vrsto let v tukajšnji osnovni šoli na Zaloški cesti in to brezplačno, sedaj mora pa plačevati razmeroma visoko najemnino, tako da tu telovadi samo še deca dve uri na teden, člani in naraščaj pa na Taboru, kjer nas je sprejel bratski Sokol I brezplačno pod svojo streho. Pred dobrim letom nas je sprejel pod svojo streho tudi štepanjski Sokol. Bratskima društvoma iskrena hvala. Vse to je za nas seveda neprikladno že zaradi oddaljenosti. Sedanja uprava se resno trudi, da odpomore temu stanju. V okviru Petrove petletke smo si nadeli nalogo, postaviti lastno telovadnico. To je mogoče, če se preuredi sedanja kinodvorana s primerno adaptacijo v telovadnico, ali pa da se postavi nov Sokolski dom v Mostah, ki naj bi ustrezal vsem potrebam in namenom. Želeli bi, da se uresniči drugi načrt, da se s tem tudi moščanski Sokol postavi v vrsto sosednih društev. Ravno v Mostah, tem največjem industrijskem kraju velike Ljubljane, je tak dom neobhodno in nujno potreben. Tu je veliko mladine, naših bratov in sester iz tovarn in malih nameščencev ter obrtnikov. Ta mladina je potrebna vzgoje in primernega razvedrila, da ne zaide na kriva pota, ampak da postane, ko dorase, dober in koristen član človeške družbe. V ta namen je pričelo društvo zbirati prispevke. Potrkali bomo na vrata vseh bratov in sester, premožnejših kakor revnih, ter upamo, da se bo vsak po svoji moči odzval.

Le tako, da prav vsak nekoliko pripomore, ne bo izostal uspeh. Zlata knjiga, ki vam bo predložena v podpis, ostane viden dokaz sokolske požrtvovalnosti in spomin na vse naše dobrotnike.

Le naprej, brez miru ... Uprava

ŠAH

Turnir v Hastingsu

Tretje kolo božičnega šahovskega turnirja v Hastingsu je prineslo našemu velemojstru Pircu prvi poraz. Po Rettijevi otvoritvi je njegov nasprotnik Klein v navidez izenačenem položaju izsilil generalno zamenjavo figur in je imel ob prekinitvi tako dober položaj, da se je Pirc brez nadaljevanja vdal. Največje zanimanje je vladalo za srečanje med Szabojem in dr. Euwejem. Bivši svetovni prvak je v začetku odklonil damski gambit, pozneje pa je gambit sprejel in zaigral precej nenavadno. Szabo je žrtvoval skakača in dobil v zameno 3 kmete. Nastala je trdnjavska končnica z nekoliko ugodnejšo pozicijo za Euweja, ki pa ni zadostovala za več ko remis. Tylor in Milner-Barry sta igrala partijo štirih skakačev. Milner je z Rubinsteinovo obrambo prišel v prednost in uprizoril na nasprotnega kralja silovit napad. Tylor ni našel najboljših potez in je že po 20. potezah kapituliral. Golombek je v angleški partiji, iz katere je pozneje nastala katalonska varianta, nadigral Sergeanta in zmagal po 34 potezah. Landau je v odklonjenem damskem gambitu dobil nasproti Thomasu kmeta, ki ga je uveljavil k zmagi po 54 potezah. Prekinjena partija I. kola med Golombekom in Kleinom se je končala neodločno.

Stanje po 3. kolu: Landau in Szabo po 2 in pol, dr. Euwe 2, Golombek, Klein, Pirc in Thomas po 1 in pol, Milner-Barry 1, Sergeant in Tylor po pol.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Torek, 3. januarja: Hollywood. Premiera. Premierski abonma

Sreda, 4. januarja: Dobrudža 1916. Red A

Četrtek, 5. januarja: Hollywood. Red B

Petek, 6. januarja: ob 15. uri: Kralj z neba. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Žene na Niskavuoriju. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol

★

Zanimivo sliko iz zakulisnega življenja pri filmu v Hollywoodu nudi Newiarowieczeva tridejanka »Hollywood«, v kateri bo igral glavno vlogo managerja Tompsona, ki kuje usodo igralskemu paru — Ciril Debevec. Mary in Jacka bosta igrala Mira Danilova in Jan, bivšega filmskega zvezdnika Mac Nielsa — Kralj. Resni in humorni prizori opisujejo težave in ovire, ki se stavljajo na pot do angažmana. Delo so vprizorila doslej z velikim uspehom že številna evropska gledališča. Režija je Bratka Krefta. Načrt za inscenacijo: ing. arh. Ernest Franz. Premiera bo drevi za Premierski abonma.

OPERA

Začetek ob 20 uri

Torek, 3. januarja: Don Kihot. Red B

Sreda, 4. januarja: Gioconda. Red Sreda Gostovanje gdčne Vere Majdičeve

Četrtek, 5. januarja: Roxy. Red Četrtek

Petek, 6. januarja: ob 15. uri: Prodana nevesta. Izven. Znižane cene. Ob 20. uri: Pod to goro zeleno. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol

★

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani vljudno prosi p. n. abonente, da poravnajo peti obrok abonmana do 14. t. m.

Beležnica

KOLEDAR

Danes: Torek, 3. januarja katoličani: Genovefa

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Harold Lloyd — profesor

Kino Union: 13 stolov

Kino Sloga: Nespretni ljubimec

Umetniška razstava Kos-Maleš-Gorše v Jakopičevem paviljonu

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 5, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

Starokatoliška župnija ima 1543 članov

Ljubljana, 3. januarja

V naši novoletni številki je pomotoma izpadlo poročilo o rojstvih, porokah in smrtih v ljubljanski starokatoliški župniji, ki se prav lepo razvija, kakor kažejo številke, katere nam je izročil starokatoliški škofijski vikar in župnik starokatoliške cerkve v Ljubljani g. Ferdo **Lavrinc.**

V starokatoliški župniji v Ljubljani je bilo l. 1938 krščenih 44 otrok, in sicer 17 dečkov in 27 deklic. Kakor v večini župnij katoliške veroizpovedi je bilo torej tudi v starokatoliški rojenih več punčk nego fantov. Umrlo je v l. 1938 samo 10 članov, in sicer 6 moških in 4 ženske. Poročil je vikar Lavrinc 74 parov.

Zanimive so pa številke o prirastku članov starokatoliške župnije. L. 1930 je bilo v vsej Sloveniji samo 18 starokatolikov, danes ima samo ljubljanska starokatoliška župnija 1543 članov. V teku l. 1938 je v starokatoliško cerkev v Ljubljani prestopilo 275 članov. Prirastek članov v tej župniji je torej razmeroma izredno velik.

Starokatoliška cerkev je potem takem tudi med Slovenci precej razširjena. V Sloveniji imajo starokatoliki tri dušnopastirske postojanke in sicer v Ljubljani, od koder se opravlja dušno pastirstvo za vso bivšo Kranjsko, v Mariboru, od koder se opravlja dušno pastirstvo za sreze Maribor, Ptuj, Ljutomer, Murska Sobota, Dolnja Lendava in Dravograd, ter v Celju, odkoder se opravlja dušno pastirstvo za sreze Celje, Laško, Brežice, Šmarje pri Jelšah, Konjice, Slovenjgradec in Gornjigrad. V Ljubljani imajo starokatoliki redne službe božje ob nedeljah in praznikih v kapeli na Gosposvetski cesti, v Mariboru in v Celju pa v Narodnem domu.

Monakovski prošt, profesor cerkvenega prava in cerkvene zgodovine Ignac Döllinger, ki je živel od l. 1799 do l. 1890, je bil ustanovitelj starokatoliške cerkve. Danes obstojajo starokatoliške cerkve na Holandskem, v Nemčiji, v Švici, v Avstriji, na Češkem, na Poljskem, v Franciji, v Španiji, na Portugalskem in v Ameriki. V bivši Avstriji je bila starokatoliška cerkev priznana tudi za Slovenijo in Dalmacijo. Ustava kraljevine Jugoslavije je dne 28. junija l. 1921 s členom 12 ustave priznanje z zakonom razširila na vse področje države. Odtlej je starokatoliška cerkev priznana v vsej državi in ima vse pravice in privilegije, ki jih dajejo državna ustava in drugi zakoni ustavno usvojenim in zakonito priznanim veram v Jugoslaviji.

Iz Slovenjgradca

— **Cankarjeva proslava.** Na praznik sv. Treh kraljev priredi slovenjgraška podružnica Narodne strokovne zveze v Sokolskem domu proslavo 20 letnice smrti Ivana Cankarja. O življenju in delu našega velikega pisatelja bo spregovorila uvodno besedo slovenska pisateljica gdč Ljuba Prenerjeva, nakar bodo naši vrli delavci uprizorili Cankarjevo dramo »Hlapec Jernej in njegova pravica«. Čisti dobiček prireditve je namenjen revnemu delavstvu in zato upamo, da bo občinstvo vedelo ceniti požrtvovalen trud našega delavstva in se bo polnoštevilno udeležilo te pomembne proslave.

— **Pošnemanja vredno.** Tudi letos je tukajšnja tovarna kos Kares Köllner in sin obdarovala za novo leto vse svoje delavce in nameščence in tako ponovno dokazala velik socialni čut, ki ga ima za potrebe našega revnega delavstva. Delavstvo se svojemu dobremu šefu g. Köllnerju najiskreneje zahvaljuje in se mu bo z marljivim in vestnim delom oddolžilo za njegovo veliko razumevanje.

— **Silvestrovanje.** Kakor vsako leto se je tudi letos ves Slovenjgradec poslovil od starega leta v Sokolskem domu, kjer je tukajšnje Sokolsko društvo priredilo tradicionalno silvestrovanje. Pred polnočjo je dramski odsek pod režijo s. Prenerjeve odigral nekaj burk iz slovenjgraškega življenja, ki jih je za to priliko spisala agilna s. Ljuba Prenerjeva. Po petju narodnih pesmi, ki jih je zapel tukajšnji oktet, se je br. starosta Ivan Rojnik poslovil s klenimi besedami od starega leta. S poskočnicami, ki jih je zaigral pod taktirko priljubljenega Ferčija slovenjgraški »Jazz«, je staro in mlado z najlepšimi upi in nadami zaplesalo v novo leto.

— **Očebna vest.** Z banske uprave v Ljubljani je bil premeščen na sresko načelstvo v Slovenjgradcu g. Vladimir Šonc. Iz Slovenjgradca pa je bil premeščen na glavni kolodvor v Mariboru višji železniški kontrolor g. Friderik Fettich-Frankenheim.

ČESAR OČKA NE MORE

— Očka, jaz pa morem nekaj, česar ti ne moreš.

— Kaj pa?

— Rasti.

7. JANUARJA
TRGOVSKI PLES
v vseh prostorih Trgovskega doma
ODLIČEN UMETNIŠKI PROGRAM

DNEVNE VESTI

— **Nostrifikacija diplom pomožnega osebja v zdravstveni službi.** Po zakonu o strokovnih šolah za pomožno osebje v socialni in zdravstveni službi je predvideno, da mora pomožno strokovno osebje, zaščitne sestre, zdravstveni pomočniki, desinfektorji, babice in bolničarji, ki so končali šole drugod, nostrificirati svoje diplome če hočejo opravljati službo v naši državi. Ta ukrep je bil potreben, ker se je zelo pogosto sprejemalo tako osebje v javne in privatne službe, čeprav nima zadostne strokovne izobrazbe ali pa je končalo šole, ki ne odgovarjajo našim zakonskim določbam. Po navodilih ministra za socialno politiko in narodno zdravje mora to osebje priložiti prošnjam overovljeno potrdilo o dovršeni šoli kakor tudi podatke o šoli, koliko časa je trajala in kakšen je njen ustroj. Po ugodnem mnenju državnega sanitetnega sveta se bodo izpričevala pošiljala prosvetnemu ministrstvu v svrho nostrifikacije.

— **Zavodi za zdravstveno zaščito dece.** V uredbi o organizaciji Higijenskih zavodov za zdravstveno zaščito mater, dojenčkov in male dece so predvideni tudi zavodi za zdravstveno zaščito dece pri Higijenskih zavodih. Čeprav je bila uredba izdana že pred 8 leti, ni bilo razen Zavodov za zdravstveno zaščito dece v Beogradu, Novem Sadu in v Ljubljani, ustanovljenih še pred uredbo, nobenega drugega zavoda. Minister socialne politike in narodnega zdravja je zdaj pokrenil to vprašanje in izdana so že potrebna navodila za poglobitev dela v vseh banovinah, da se deca zaščiti. Prvi ukrep je bil ustanovitev zavodov za zaščito mater in dece. Nedavno je minister socialne politike in narodnega zdravja odredil, da se taka zavoda ustanovita v Beogradu in Sarajevu, te dni je pa podpisal odlok, da se ustanovi Zavod za zaščito mater in dece tudi v Skoplju. Tako bodo Zavodi za zaščito mater in dece v petih banovinah. Čim bodo pa dani pogoji za to, se ustanove tudi v drugih banovinah.

KINO SLOGA, tel. 27-30
ob 16., 19. in 21. uri
Samo še danes zabavna in humorja polna komedija
NESPRETNI LJUBIMEC

— **Poostritev kontrole nad proizvodnjo električnega toka.** Oddelek za davke v finančnem ministrstvu je z okrožnico naročil vsem finančnim direkcijam, naj poostre kontrolo nad proizvodnjo električnega toka. Odposlanci finančne direkcije bodo čim pogosteje nadzirali vse osebe in podjetja, ki proizvajajo električni tok, kakor tudi vse glavne oddelke in pododdelke finančne kontrole, ki so na njihovem področju električne centrale in transformatorji. Tako naj se s točnim pregledom števcev in vodov v električnih centralah in transformatorjih ugotovi, da-li se morda ne tihotapi električna struja. Kdor bi električno strujo tihotapil bo strogo kaznovan. Nadzorni organi bodo pregledali tudi vse knjige in račune proizvajalcev električnega toka, da se ugotovi, ali so v celoti plačali državno trošarino. Finančni direktorji bodo razen tega odredili da se statistika o plačevanju državne trošarine na električni tok vodi v finančnih direkcijah po poedinih davčnih upravah in točno kontrolira proizvodnja, podvržena plačilu državne trošarine ter primerja s plačilom trošarine v dotičnem mesecu. Čim se ugotovi da proizvodnja in plačilo nista v skladu odnosno, da državna trošarina ni bila pravočasno in v celoti plačana, bo ukrenjeno vse potrebno, da državna blagajna ne bo oškodovana in da zadene krivce kazen.

— **Pred trgovinskimi pogajanji s Francijo in Anglijo.** V januarju se prično naša trgovinska pogajanja s Francijo, v februarju pa z Anglijo. Gradivo za pogajanja s Francijo je že pripravljeno in dosežen je sporazum, da se prično pogajanja 10. t. m. v Parizu. Našo delegacijo bo vodil pomočnik zunanjega ministra Milivoj Pilja. Francoska vlada je baje pripravljena zaradi posebnih razmer v Podunavju to pot omogočiti večji izvoz naših pridelkov v Francijo. Govori se celo, da bi znašala vrednost našega izvoza v Francijo najmanj 300 milijonov din letno. Razen tega bi Francija odobrila naši državi iste ugodnosti, kakor mo jih dobili od Nemčije. Za trgovinska pogajanja z Anglijo bodo tehnične priprave tudi kmalu končane. Datum še ni določen, pa tudi glede kraja še ni bil dosežen sporazum. Naša trgovinska pogodba z Madžarsko je bila pa podaljšana do 30. junija.

— **Ustanovitev zavoda za turizem.** Po poročilih iz Beograda se pripravlja temeljita reorganizacija trgovinskega ministrstva, tako da bi se njegovo delo čimbolj prilagodilo novim potrebam naše trgovske politike. Med drugim naj bi se v trgovinskem oddelku obstoječi turistični odsek izpremenil v Zavod za turizem, ki bi bil v vseh vprašanjih turizma samostojen. Zavod bi bil vrhovni turistični forum v državi.

— **Zaslužek naših sezonskih delavcev v inozemstvu.** Po statistiki borze dela v Murski Soboti je odšlo na sezonsko delo v Nemčijo iz sreza Murska Sobota 2958 delavcev, v Francijo 1149, v Banat in Srem 1466, iz lendavskega sreza v Nemčijo 740, v Francijo 764, v Srem pa 848 delavcev in delavk, skupno 7925. Borza dela v Murski Soboti je posredovala za sreze Murska Sobota, Dolnja Lendava in Čakovec ter zaposlila 9312 delavcev in delavk. Vsi ti sezonski delavci so se vrnili domov. Prekmurci so poslali letos domov 1,670.161 nemških mark. Ker so poslali ves denar preko kliringa in so dobili za marko 14.50, znaša njihov zaslužek 24.217.334 din.

— **Zopet podjetje, ki je preneslo svoj sedež v Beograd.** Podjetje tekstilne tovarne Doctor in drug v Mariboru bo prešlo v last posebne delniške družbe »Predilnica in tkalnica d. d.« ki je bila ustanovljena v Beogradu. Kapital družbe znaša 20 milijonov din in je razdeljen na 20.000 delnic. Družba bo poslej vodila podjetje »Mariborska mehanična tkalnica in apretura Doctor in drug« in ustanavljala bo tovarne tekstilne stroke. Večina kapitala je v rokah dr. Ernesta Zuckerja iz Curiha.

— **Tvornica cementa »Split« ustavila obratovanje.** Tvornica cementa »Split« je s 1. januarjem povsem ustavila obratovanje. Tako je ostalo brez zaslužka okrog 700 delavcev. Tvornica ima na zalogi okrog 1000 vagonov cementa, njena skadišča so polna in zato je obratovanje ustavila.

— **Upravnik Oceanografskega instituta imenovan.** Za upravnika oceanografskega instituta v Splitu je imenovan dosedanji vršilec dolžnosti upravnika dr. Ante Ercegović.

— **Brezposelnost v naši državi.** Po podatkih Osrednje uprave za posredovanje dela je iskalo v decembru pri vseh javnih borzah dela zaposlitve 47.539 brezposelnih, od teh 40.371 moških in 7218 žensk. S preostalimi nezaposlenimi iz novembra je naraslo njih število na 59.692 in sicer 49.316 moških in 10.376 žensk. Ob koncu meseca je bilo nezaposlenih še 11.141 moških in 3598 žensk. Podporo je dobilo 7271 brezposelnih v znesku 1,422.683.90 din. 1. decembra 1938 je bilo prijavljenih pri vseh borzah dela 11.155 brezposelnih moških in 3601 ženska, skupaj 14.766.

— **Cepivo proti steklini.** V Higienskem zavodu v Novem Sadu izdelujejo posebno cepivo za težke poškodbe po steklih živalih. Po temeljitih preizkušnjah učinka tega cepiva je ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja dovolilo, da pride to cepivo v promet za splošno porabo v najtežjih primerih.

— **Licitacija za zgraditev novih pristanišč na Jadranu.** Direkcija pomorskega prometa v Splitu je razpisala v soboto licitacije za pristaniška dela v Primorju. Licitacija za zgraditev novega splitskega pristanišča v Vranjici bo 16 februarja. Proračunska vsota znaša 17,910.170 din. Za novo splitsko pristanišče je odobrenih 24,500.000 din in država bo gradila pristanišče v lastni režiji. Licitacija pristanišča v Šibeniku bo 22 februarja. Proračunska vsota znaša 10,421.475 din. Licitacija za zgradietv pristanišča v Ločah bo 6. marca in proračunska vsota znaša 20,554.800 din. Licitacija za pristaniška dela v Dubrovniku s proračunsko vsoto 6,841.887 din bo pa 13. marca.

— **Naša država na svetovni razstavi v New Yorku.** Na podlagi sklepa ministrskega sveta, da se naša država udeleži letošnje svetovne razstave v New Yorku, je ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja pooblastilo centralni Higienski zavod v Beogradu, da po navodilih načelnika sanitetnega oddelka tega ministrstva pripravi gradivo o zdravstveni službi v Jugoslaviji, ki pride na newyorško razstavo.

— **Seja upravnega odbora JUU.** Včeraj je bila v Beogradu seja upravnega odbora JUU pod predsedstvom predsednika Ivana Dimnika. Sekcijo za dravsko banovino je zastopal na seji g. Metod Kumelj. Danes bodo sprejete resolucije in storjeni sklepi o vseh obravnavanih vprašanjih. Dosedanji sklepi so bili sprejeti povsem v duhu interesov učiteljske organizacije.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, topleje, padavine. Ponoči je deževalo v Ljubljani in Mariboru. Najvišja temperatura je znašala v Dubrovniku 11, v Splitu in Kumboru 10, na Visu in Rabu 7, v Mariboru 4.5, v Beogradu 3, v Sarajevu 0.0, v Ljubljani 0.9, v Zagrebu —1.0. Davi je kazal barometer v Ljubljani 755.2, temperatura je znašala 0.9, snežna plast 16.5 cm.

— **Vlom na Plešivici.** V stanovanje posestnika Martina Nartnika na Plešivici pri Brezovici je predsnočnjem, ko ni bilo nikogar doma, vdrl tat. Stikal je za denarjem in dragocenostmi. Ker pa denarja ni našel in še manj dragocenosti, je pobasal dvocevno lovsko puško kal. 20 mm in več nabojev. Ukradena puška je vredna 1500 din.

— **Samomor.** V Zagrebu si je v nedeljo zvečer končal življenje lastnik kina Vatroslav Steiner. Ustrelil se je s samokresom in bil je takoj mrtev. V smrt je šel zaradi denarnih težkoč v zvezi s svojim prejšnjim poslovanjem.

— **Nehote se je ustrelil.** V vasi Lešče blizu Duge Rese se je pripetila včeraj usod na nesreča. 20-letni sin lastnika znanega kopališča Lešče pri Generalskem stolu Žarko Strunjak je odšel na lov. V gozdu je pa zadel s puško ob vejo in puška se je sprožila. Krogla je udarila mladeniču v hrbet in bil je takoj mrtev.

— **Sin Scotusa Viatora v Subotici.** Včeraj se je mudil v Subotici sin Scotusa Viatora Watson. Obiskal je več politikov, pri katerih se je interesiral za politične in gospodarske razmere na severu Jugoslavije. Bil je gost svojega prijatelja Mirkovića. Včeraj je odpotoval v Rumunijo.

— **Dve smrtni nesreči na železnici.** Včeraj zjutraj se je pripetila na postaji v Subotici smrtna nesreča. Manevrist Milorad Bakajić je sklapal vagone pa mu je spodrsnilo, da je padel pod kolesa, ki so ga prerezala na dvoje in mu strla glavo. Druga smrtna nesreča se je pripetila v nedeljo ponoči pri postaji Zbelava na postaji Varaždin-Koprivnica. Tam se je smrtno ponesrečil spremljevalec vagona Muharem Kamberović. Spremljal je vagon perutnine, ki jo je poslala tvrdka Saliha Imrahinovića iz Brčkega tvrdki Reinhardt v Ptuju. Kamberović je padel iz vagona in prišel pod kolesa.

— **Že 18 let se ne striže in ne brije.** V Slavonskem mestecu Subotcko živi že 20 let ruski emigrant bivši polkovnik Dimitrije Gožarov. Ko je zapustil svojo domovino, je sklenil, da se ne bo ne bril ne strigel, dokler se ne vrne domov. In svojo obljubo je držal. Tako se že 18 let ne brije in ne striže. Zrasli so mu blizu pol metra dolgi lasje in brada. Starec je že siv in podoben svetniku.

STROG OČE

Jurček je bil zopet poreden. Oče vzame palico v roke in ga vpraša:

— Kaj misliš, kaj bom zdajle storil?

— Z menoj pojdeš na izprehod.

CENEJŠE

— Ali pojde vaša žena tudi letos s hčerko na morje?

— Ne, letos bomo poskusili z malimi oglasi.

Iz Ljubljane

—lj **Pogreb pok. dr. Belarja** se zaradi nepredvidenih zaprek ne more vršiti danes popoldne, kakor je bilo napovedano, pač pa bo jutri ob 16. iz kapelice pokopališča pri Sv. Križu.

—lj **Prisiljen ples po ulicah.** Poledica, ki je nastala snoči na ljubljanskih ulicah, je prisilila staro in mlado k največji previdnosti. Na hodnikih je nastal zaradi poledice pravcati ples. Ljudje so se lovili kakor so vedeli in znali. Hodili so kratkih, previdnih korakov, vsa previdnost pa pogosto ni pomagala in je marsikdo položil kosti svojega rojstva na gladka tla. Hišni posestniki so bili sicer pravočasno opozorjeni po strežnikih na nevarnosti poledice pred hišami in so hodnike potresali z žaganjem in pepelom, kar pa ni zaleglo, ker so prehodi ostajali gladki in spolzki. Ko so zvečer zaprali trgovine in so ljudje odhajali iz služb domov, je gledal vsakdo, da je ujel tramvaj, vendar je ostalo na cesti še vedno dosti ljudi, ki so se spričo poledice poslužili tudi avtotaksijev, ki so jih razvozili na vse strani. Poledica je odjenjala šele proti jutru, ko je nastopil jug in je dež omehčal ledeno skorjo.

—lj **Sneg v Malgajevi ulici** ob nezazidanih parcelah kakor tudi drugod, ves ta čas sploh ni bil odstranjen s hodnikov. Lastniki teh parcel očividno nimajo nič obzira do pešcev in se sploh ne zmenijo za proteste prizadetih. Oblasti bi morale te lastnike kakorkoli prisiliti, da bi izpolnjevali zadevne predpise. Kjer je to potrebno, naj bi mestna občina poslala svoje delavce, da skidajo sneg in plundro s hodnikov ob nezazidanih parcelah, lastnikom teh parcel pa naj predloži račun in naloži obenem občutno globo zaradi zanemarjanja dolžnosti napram bližnjemu.

u— **Za mestne reveže** je daroval lastnik vrvarne g. Ivan N. Adamič v Ljubljani, Sv. Petra cesta, 500 din kot prostovoljni socialni davek iz Maribora, Kralja Petra trg 6, je pa tvrdka inž. Pero Oman poslala za socialno akcijo mestne občine 1000 din. Tekstilna industrialna družba z o. z. »Intex« iz Kranja je pa poslala za obdaritev revnih eno balo raznega blaga, a tvrdka F. Eifler, tekstilna tovarna pliša in baržuna na Tyrševi cesti 75, je za obdaritev revnih darovala 13 m blaga za moške obleke. Za kuhinjo najrevnejših v cukrarni je daroval neimenovani dobrotnik 1000 din, prav tako je pa za mestne reveže darovala 200 din gospa Fani Urbančeva, mati velikega dobrotnika kuhinje in lastnika stare cukrarne g. Franca Urbanca. Z magistrata nam k temu poročajo: Pogosta darila za mestne reveže v blagu in denarju zlasti za kuhinjo najrevnejših v stari cukrarni so najprepričljivejši dokaz kako so dobrosrčni ljudje z zadovoljstvom pozdravili ustanovitev tega prepotrebnega mestnega zavoda v stari cukrarni. Mestno poglavarstvo se vsem dobrotnikom mestnih revežev čim najlepše zahvaljuje ter jih spet prav vljudno vabi, naj si novi zavod na Poljanskem nasipu v stari cukrarni tudi sami ogledajo. Zlobni ljudje raznašajo po mestu popolnoma neupravičene in neresnične pritožbe o kuhinji in zavetišču v stari cukrarni, zato pa mestno poglavarstvo spet opozarja vso javnost, da je mestni zavod v stari cukrarni vsakomur vedno odprt, da si ogleda prostore in vse poslovanje zavoda ter se sam prepriča o neutemeljenosti pritožb. Novi zavod je javen v vsem pomenu besede in zato tudi pod dejanskim nadzorstvom in kontrolo vseh dobrotnikov in vseh ljubljanskih davkoplačevalcev.

—lj **Čehi imajo razmeroma veliko pravih klavirskih talentov,** a največji fenomen med njimi je mlada gospodična Viktorija Švihlikova. Kot tako jo prizna danes ne le češka kritika, temveč tudi drugi kritiki srednje Evrope, kjer je imela mlada umetnica priliko nastopiti na koncertnem odru. Švihlikova bo koncertirala v Ljubljani v ponedeljek 9. t. m. ob 20. v veliki filharmonični dvorani.

—lj **Predavanje SPD.** Prihodnje predavanje SPD v torek 10. t. m. ob 20. v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Predaval bo nemški alpinist Gorter Wolfgang iz Tölza o alpinistični ekspediciji v Hindukuš in o vzponu na Demavend (5670 m). Predavanje bodo spremljali številni diapozitivi. Na predavanje že sedaj opozarjamo planince, da si rezervirajo prostore.

—lj **Aretiran tat.** Pred stražnika na Celovški cesti je predsnočnjim stopil neznanec in mu povedal, da je malo popreje skril neki moški v Tržni ulici za javnim straniščem ukradeno suknjo. Stražnik se je takoj podvizal v Tržno ulico in zalotil tam 32 letnega brezposelnega delavca Fr. Petriča, ki je priznal, da je suknjo ukradel v bližnji Lasanovi gostilni na Vodnikovi cesti. Petriča je stražnik aretiral, suknja pa je bila izročena lastniku Karlu Podlesniku, ki je bil že prepričan, da bo moral domov v mrazu brez tople suknje.

—lj **Šentjakobčani ponove** na praznik 6. t. m. v soboto 7. in nedeljo 8. t. m. ob 20.15 Haškovega »Dobrega vojaka Švejka«. Igra je dosegla pri obeh dosedanjih uprizoritvah velik uspeh. Naslovno vlogo igra g. Lavrič, v ostalih vlogah pa sodeluje ves ansambel. Režijo vodi g. Battelino. Ker je odšlo pri obeh predstavah mnogo ljudi brez vstopnic, kupite vstopnice že v predprodaji.

SAMO ŠE DANES! Profesorska odisejada v smehapolni burki
HAROLD LLOYD PROFESOR
KINO MATICA 21-24 Ob 16., 19. in 21. uri NE ZAMUDITE!

Danes nepreklicno zadnjikrat! — Samo danes še imate priložnost, da si ogledate
to sijajno burko! 13 STOLOV HEINZ RÜHMANN HANS MOSER RUDOLF CARL
Predstave ob 16., 19. in 21. uri! KINO UNION, tel. 22-21

u— **Pevski zbor Glasbene Matice** ima ob torkih in četrtkih redne pevske vaje. Drevi ob 20. važna vaja mešanega zbora.

u— **Na šoli Glasbene Matice** bo začel danes redni pouk.

—lj **ZIMSKO PERILO — KARNIČNIK — NEBOTIČNIK.**

u— **Sankanje in smučanje v Tivoliju** je povsod strogo prepovedano, razen na travniku nad velesejmom. Vse to sicer naši sankači in smučarji prav dobro vedo, vendar pa prepoved le malo pomaga, ker pač mislijo, da s sankanjem in smučanjem ne morejo rastlinam pod snežno odejo napraviti škode. Pri tem pa ne pomislijo, da so po gozdu pod snegom mlade smrekice, po parku pa rastline, ki jih sankači in smučarji polomijo in sploh tako poškodujejo, da rastline ne morejo več rasti. Lastniki gozdov se ne upajo več saditi smrečic in drugih mladih drevesc, ker so nasade sankači in smučarji leto za letom popolnoma uničili. Enako so napravili tudi vsako leto ogromno škodo v parku samem, ker so zamorili tudi najbolj bujno rastoče nizke rastline. V toplem zavetju pod listjem in smrečjem počiva po tivolskih gredah nešteto vrtnic, a spomladi jih bodo mestni vrtnarji spet našli vse polomljene, da jih bo treba zamenjati z novimi. Mnoge rastline tudi še pod snegom že odganjajo, da nam okrase prve tople dni s svojim cvetjem. Vsi ti poganjki so polomljeni in pomečkani, ker sankači in smučarji vidijo samo sneg in svoje veselje, pri tem pa prav prešerno uničujejo pomladno lepoto nasadov.

—lj **Zastrupljenje z alkoholom.** Snoči so našli ljudje na Zaloški cesti blizu Leonišča nezavestnega brezposelnega delavca Ivana Pavšiča. Reševalci so ga prepeljali v bolnico, kjer so ugotovili močno zastrupljenje z alkoholom. Pavšič se je nalokal gorilnega špirita. Z alkoholom se je snoči zastrupil tudi hišnik Miklavž C. stanujoč na Starem trgu.

—lj **Atentat ljubosumneža.** Davi, malo pred 8 je napadel neki mladenič v Gledališki ulici skladiščnico Frančiško G. iz Šiške, zaposleno v Čemažarjevem litografskem podjetju v Igriški ulici. Polil jo je z jedko kislino, da je dobila hude opekline po obrazu in po životu. Napadenko so spravili ljudje v bližnjo vežo in obvestili reševalce, ki so jo prepeljali v bolnico, dočim je napadalec pobegnil.

—lj **Žrtve poledice.** Včeraj so prepeljali v bolnico 40-letno ženo služitelja Marijo Matjašičevo, stanujočo na Velikem stradonu 7, ki je padla na poledenelih tleh in si zlomila levo nogo. — Prav tako nesrečo je doživela 23-letna uradnica Vida Rožnik z Glinc, ki je padla na cesti in si zvila levo nogo. — Davi pa so prepeljali v bolnico poštno uradnico Hildo Vrtovc, ki je padla na stopnicah na glavni pošti in si zlomila nogo v kolku.

Akcija za poglobitev gospodarskih stikov med Anglijo in Jugoslavijo

V sredo 4. t. m. prispe na svojem potovanju po Jugoslaviji v Ljubljano g. Stewans kot poseben odposlanec Trgovinske zbornice v Londonu, ki ima nalogo, da preuči možnosti razširitve in poglobitve gospodarskih stikov med Veliko Britanijo in Jugoslavijo. G. Stewans je že od 20. novembra l. 1938. v Jugoslaviji ter je imel v vseh važnejših mestih Hrvatske, Bosne in Dalmacije konference z izvozniki in si je tudi ogledal vrsto industrij ter na licu mesta razpravljal o konkurenčni sposobnosti in izvoznih možnostih iz naše kraljevine na Angleško. V Sloveniji namerava ostati nekoliko dni, da naveže stike z gospodarstveniki.

Interesenti, ki želijo priti z njim v stik, naj to javijo zbornici za TOI, kjer se bodo vršile zadevne konference. Poleg tega pa bo g. Stewans obiskal prominentnejše eksportne industrije in podjetja, da se informira in osebno uveri o možnostih poglobitve dosedanjega dela na gospodarski vzajemnosti obeh držav. Njegovo potovanje po Jugoslaviji se vrši v okviru Jugoslovensko-britanske trgovinske zbornice, ki je bila nedavno ustanovljena v Zagrebu in za katero vlada v angleških gospodarskih vrstah živo zanimanje.

SPORT

— *Letošnji hokejski spored.* Naši hokejski klubi so pripravili za letošnjo sezono prav pester spored, ki ga pa brškone ne bodo mogli v celoti izvesti. Včeraj je nenadno nastopila jugovina, ki utegne v odločilni meri vplivati na dogodke in bodo skoraj morali nekatere termine preložiti. Za 5. in 6. t. m. je določeno v Ljubljani državno prvenstvo, na katerem bodo sodelovali razen Ilirije še zagrebški klubi ZKD, Marathon in Hašk. Za naslednja dneva, 7. in 8. je povabila Ilirija v goste Villacher SV iz Beljaka. Beljačani bodo zatem že v nedeljo ali ponedeljek nastopili v Zagrebu. Moštvo Ilirije se bo nato podalo na turnejo v Rumunijo, kjer bo med 10. in 12. januarjem odigralo dve tekmi. Takoj po povratku bo Ilirija vrnila Beljačanom obisk in bo igrala v Beljaku 14. in 15. t. m. Sledil bo 5-dnevni odmor 20. januarja pa bo gostoval v Ljubljani rumunski prvak Telefon Club Romana. Naslednji dan bodo Rumuni nastopili v Zagrebu nasproti naši državni reprezentanci, ki jo bo skoraj v celoti sestavljala Ilirija. Pred odhodom na svetovno prvenstvo, ki ga bodo izmenično odigrali v Curihu in Baslu, bo še nekaj prireditev. Ilirija se pogaja s prvakom Ostmarke KAC iz Celovca in italijanskim prvakom Rosso-Neri iz Milana.

— *Evropsko smučarsko prvenstvo v dvorani.* V Londonu pripravljajo veliko tekmovanje na umetnem snegu v dvorani. Nedavno so priredili službeno prvenstvo Evrope v skokih, ki so se ga udeležili tudi norveški skakači. Zdaj nameravajo pritegniti še nekaj ameriških in kanadskih tekmovalcev in prirediti še svetovno prvenstvo v smuških skokih v dvorani. Vsi razpisi so bili službeno objavljeni in se bo tekmovalo po določilih FIS. Prav tako so izvedli evropsko prvenstvo, ne da bi FIS nastopila proti temu, čeprav je skakanje v dvorani vse prej kakor amaterska prireditev. Norveški časopisi so celo na dolgo in široko poročali o prireditvi in z debelimi naslovi slavili zmago svojega rojaka Sverre Kolteruda kot evropskega prvaka smuških skokov v dvorani. Sportni krogi se upravičeno razburjajo, da dopušča mednarodna smučarska organizacija tovrstne varietetske prireditve, na drugi strani pa prepoveduje skakalnice, ki ne ustrezajo popolnoma normam.

Z Jesenic

— **Življenje in umiranje na Jesenicah.** V preteklem letu je bilo v jeseniški župniji rojenih 160 otrok. Od teh se jih je 100 rodilo doma, 60 pa v raznih bolnicah izven Jesenic. Umrlo pa je v minulem letu 65 ljudi, tako da znaša življenjski prirastek 95 oseb. Zgornje številke nam kažejo, da smo Jeseničani zdravi, močni in odporni ljudje.

— **Zimske radosti.** Že v soboto popoldne je odšlo mnogo smučarjev na planine in v Zgornjo savsko dolino. V nedeljo zjutraj pa jih je odšlo na stotine na Rošco, Markeljnino planino, Pusti rovt, Črni vrh in na Martinčevo planino, odkoder so se v popoldanskih in večernih urah vračali židane volje v dolgih vrstah v dolino. V nedeljo je šlo v Rovte tudi nešteto sankačev, ki so se proti večeru v malih presledkih vračali v dolino. Sankače pa so prehitevali drzni smučarji, ki so se v lepih zavojih umikali na stran cesti, tako da kljub dolgi in skoraj nepretrgani dirki ni bilo niti najmanjše nesreče.

— **Glavna skupščina Sokolskega društva Jesenice** bo v sredo 11. tm. ob 20. v dvorani Sokolskega doma z običajnim dnevnim redom. V svrho sestave kandidatne liste se bo v sredo dne 4. tm. vršil članski sestanek, ki je strogo obvezen za vse članstvo.

Iz Škofje Loke

— **Slovo od starega leta** je potekalo tudi letos v živahnem vrvenju meščanov in okoličanov, ki so hiteli na silvestrovanje. V prvih večernih urah so se pričele polniti gostilne, največ šumnega valovanja pa je bilo v Sokolskem domu, kjer je priredil Sokol svoj tradicionalni Silvestrov večer s plesom. Obe dvorani sta bili polni ljudstva, pritegnilo je zlasti mnogo okoličanov. Igrala je vojaška godba prikazana je bila alegorija, o polnoči je spregovoril II. podstarešina društva br. Stevo Šink. Razgibano razpoloženje se je zavleklo tja do zgodnjih jutranjih ur.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Preklici, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

POUK

Strojepisni pouk

(Desetprstni sistem.)

Večerni tečaji, oddelki od ½7 do 8. in od ½8 do 9 zvečer za začetnike in izvežbance — pouk tudi po diktatu. Vpisovanje dnevno od 6. do 8. ure zv. Edinstvena strojepisnica, največja v Sloveniji s 40 pisalnimi stroji raznih sistemov. Novost v strojepisnici bo tudi računski stroj. Pričetek pouka 4. januarja. Šolnina zelo nizka. Christofov učni zavod, Domobranska cesta 15. Tel. št. direktorja 48-43. 3011

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

ZA VSAKO PRILIKO
najboljše in najcenejše
»Hubertusec«, površnike, perilo in vsa oblačila nudi
PRESKER
Ljubljana Sv. Petra cesta 14

KLIŠEJE
ENO- IN VEČBARVNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

SLUŽBE

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

POSTREŽNICO

najrajši iz šiške, samo za dnevno delo od 7. ali 8. zjutraj do 3. ali 5. popoldne iščem za takoj! Zglasiti se je pri Regally, Verovškova 54, nasproti nove šišenske cerkve.

NARODNA TISKARNA
LJUBLJANA
KNAFLJEVA 5
IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN
PREPROSTE IN NAJFINEJŠE

Prisilne odpovedi v lanskem letu

Predlanskim je sodnija prisilno odpovedala stanovanje 1568, lani pa 230 strankam

Ljubljana, 3. januarja.

V predvojnem času ljubljanski hišni posestniki skoraj niso imeli opravka s prisilnimi sodnijskimi odpovedmi. Gospodarske razmere so bile urejene, kdor je stanovanje najel, ga je tudi plačeval v redu. Med vojno se je začela stanovanjska mizerija, v spominu nam je še dobro, kako so se nakazovala, kakšna borba se je bila za stanovanja in kakšne sitnosti so imele zaradi tega stranke in hišni posestniki. Po vojni je stanovanjska kriza bila še vedno problem našega mseta, še dolga leta po osvoboditvi je bilo stanovanjsko vprašanje med najbolj perečimi vprašanji naše komunalne politike. V teh letih so nastale kolonije barakarjev na periferiji.

Po vojni se je pa začela Ljubljana tudi nepričakovano naglo razvijati, kjer so danes najlepši novi deli Ljubljane, na primer na Mirju, za Bežigradom, pod Rožnikom in drugod, so se razprostirale pred 20 leti gmajne. Takrat je mesto pokrivalo komaj 38 kvadratnih kilometrov površine, danes pokriva že 65 kvadratnih kilometrov. Površina Ljubljane se je v 20 letih skoraj podvojila. Pred 20 leti je bilo v Ljubljani 2248 hiš, danes jih je nad 6600. Število stanovanj pa se je povečalo od 10.500 na 20.700. Število stanovanj se je torej podvojilo in s tem je bila skoraj povsem premagana za Ljubljano tudi stanovanjska kriza.

Da je temu res tako, kaže tudi padajoče število prisilnih stanovanjskih odpovedi. Še pred petimi ali šestimi leti je bilo letno sodnijsko odpovedano do 3000 stanovanj. Še več stanovanjskih odpovedi je bilo v letih velike gospodarske krize po l. 1930. V zadnjih štirih letih pa so se gospodarske razmere v splošnem izboljšale in zato je začelo padati število sodnijskih stanovanjskih odpovedi. L. 1937. je sodnija prisilno na zahtevo hišnih posestnikov odpovedala stanovanje 1568 strankam, lani pa 230 strankam manj, torej 1338 strankam. Na vsak mesec odpade povprečno okoli 110 odpovedi. Najmanj odpovedi je bilo v decembru in sicer samo 40. Tako malo odpovedi še ni bilo noben mesec, odkar posluje na sodniji urad za prisilne odpovedi. Do 16. decembra je bilo odpovedanih samo 8 stanovanj. Odpovedovanje s pomočjo sodnije je v decembru zastalo zaradi 11. decembrskih volitev. Hišni posestniki so morda mislili, da v »volilnih okoliščinah« ne smejo metati strank, ki jim ne plačujejo redne najemnine, s pomočjo sodnije iz stanovanj.

»Pikica in Tonček« za mladino in starino

Izvrstna predstava igre, ki ima mnogo ljubeznive komike in humornosti ter zelo aktualno vsebino

Ljubljana, 3. januarja

Za božične praznike je dobila naša mladina svojevrstno igro, dramatizirano v trinajstih slikah po E. Kästnerjevem romanu, ki pripoveduje dogodivščine Pikice, hčerke bogatega tovarnarja in Tončka, sina uboge delavske vdove.

Pikica bi bila presrečna, ako bi imela zanjo oče in mati vsaj včasih nekaj več časa. Toda očetu dajejo tovarna in delavci toliko dela in skrbi, da se za hčerko ne utegne brigati; mati, sodobna razvajena dama pa ves dan frli okoli modistk, prijateljic in za družabnimi dolžnostmi. Zvečer hodita zakonca v zabavišča in se odzivata raznim povabilom. Tako je Pikica pravzaprav brez roditeljev in prepuščena vzgojiteljici Filomeni. Marsikatero uro prejoka dekletce v osamljenosti. Zakaj gospodična Filomena je brezvestna in lahkomiselna, ki samo kvari zaupano Pikico in se peča s propalico ljubčkom.

Tonček pa skrbi za bolno dobro mater, sam kuha, pospravlja in si najde celo majhnih zaslužkov s prenašanjem kovčegov izpred kolodvora in s prodajanjem drobnarije na trgu. Vrhu tega je v šoli odličen učenec.

Na ulici se sprijateljita Pikica in Tonček in nazadnje vzame Pikičin oče Tončkovo mater za vzgojiteljico, Tončka pa za tovariša lastni hčerki. Tako bo dobila Pikica modro vzgojiteljico in vzglednega prijatelja, da bo vendarle postala koristen član družbe.

Zakaj starikava Filomena pobegne, ko se razkrije, da je ljubica brutalnega »vražjega« Marka, vlomilca, ki je izsiljeval od svoje žrtve denar in jo zavedel tako daleč, da mu je pomagala vlomiti v hišo svojih gospodarjev. Vlom je preprečil Tonček, in resolutna kuharica Minka Bunka je treščila Marka z valjarjem trikrat po glavi, da ga je počasna policija v zadnjem trenutku vendarle še spravila na varno.

Igra je resnično podobna poučni knjigi s podobami za otroke. Zabavna je in obenem poučna, zajeta iz resničnega življenja, satira na slabe starše. V pravljicah se vedno žigosajo zle mačehe, hudobni očmi, zavistne sestre; tukaj so ožigosani brezštevilni krvni očetje in matere ter je ožigosana »vzgoja« dece najbolj imovitih in odličnih rodbin. Prepuščajo svoje hčere in sinove izključno vzgojiteljem, bonam, instruktorjem, celo kuharicam, dočim se revni straši, celo vdove resno sami zanimajo za ustvarjanje značajev in sposobnosti svojih otrok. Vsak dan doživljamo resnico, da ni vse zlato kar se sveti, da prihaja iz bogatih družin v življenje mnogo lopovov, a iz bedne siroščine največ vrlih mož in ženâ.

Igra ima torej resno, iz globine življenja zajeto tendenco. Veselo so se zabavali otroci-gledalci in z vzkliki iz vsega srca sodelovali. Zadovoljni pa so bili tudi starši. Gotovo so taki roditelji med Slovenci le še izjeme in je vse dejanje igre možno samo v velemestih.

Režiser prof. Šest in scenograf arhitekt Franz sta postavila dejanje trinajstih slik pred pestro skupino mestnih hiš, ki se jim odpira sredina, da gledamo dogodke v tovarnarjevi sobi, Pikičini spalnici, v baru, na mestni ulici ali v kuhinji Tončkove matere. Inscenacija je duhovita, okusna in praktična, pa tudi vseskozi lepa.

Predstava je prav dobra. Na čelu stoji Vida Juvanova s Pikico, naravna, prisrčna in simpatična. Zlasti je ginljiva, ko prodaja na cesti vijolice za Filomeno, ki daje denar svojemu izsiljevalcu. Mladi Starič je Tonček, naturen v nastopih in kretnjah, morda talent, ki se razvije in mu dobi govorica večjo prirodnost brez petja. Eleganten nervozneš, dober oče, končno pa tudi energičen mož je tovarnar, Plut, a tipična puhla modna sodobnica, mati, Nablocka, ki je na reprizi govorila pretiho. Izvrstno pogojen značaj je kreirala Slavčeva s Filomeno, krepko realistično in prijetno domačno figuro je ustvarila Gabrijelčičeva z odločno Minko Bunko, prava dobra mamica je vdova Hrastova, Rakarjeve, iz nižin življenja krepko zajet vlomilec Marko Drenovec, imenitno zadet pobalin Pepe Brbljač, Sever, ki je iz ničesar ustvaril močno osebnost z dolgo vrsto značilnih potez; dobri učitelj Gruden je bil Daneš, prijetno komičen, in ž njim tovariš globlje psihologije Bratina. Dvoje nadaljnjih komičnih figur sta postavila v najbolj groteskni in najmanj verjetni sliki Jerman z brivcem in Potokar z mesarjem.

Nova, originalna oseba je še »tajinstveni gospod Kazalec«, ki predstavlja igralce in spremlja dejanje z ljubeznivimpojasnjevanjem, kramljanjem in postavljanjem zagonetk. Gregorin je izvrševal svojo nalogo zelo spretno in je znal ves čas ostati v zvezi z gledalci, ki so mu vneto odgovarjali in pritrjevali.

Mladina se prav dobro zabava in odnaša domov vtiske komike in humornosti; starina pa odnaša poleg teh dveh še zavest, da zadeva igra v črno, da je zelo aktualna in instruktivna. Tako želim igri še mnogo predstav.

Fr. G.

Prijava koles v letu 1939

Ljubljana, 3. januarja.

Uprava policije v Ljubljani poziva lastnike biciklov, da prijavijo za leto 1939 svoje bicikle v zakonito predpisanem roku, to je do 28. februarja t. l. Pri letošnji registraciji biciklov se mora plačati tudi din 15.0 za drž. cestni sklad (od tega je din 5.— za drugo polletje 1938 in din 10.— za leto 1939. Službeni list 55 z dne 9. VII. 1938).

Za prijavo biciklov je uporabiti izključno le predpisane tiskovine, ki se dobe na vseh tuk. policijskih stražnicah za ceno 1 din.

Da se prihrani strankam pota in čakanje se bo vršila prijava biciklov za področje tuk. uprave policije na vseh tuk. policijskih stražnicah po sledečem redu:

januar 10. torek za evid. štev. 1—1000, sreda 11. jan. za ev. št. 1001—2000, četrtek 12. jan. za ev. št. 2001—3000, petek 13. jan. za ev. št. 3001—4000, sobota 14. jan. za ev. št. 4001—5000, ponedeljek 16. jan. za ev. št. 5001—6000, torek 17. jan. za ev. št. 6001—7000, sreda 18. jan. za evid. št. 7001—8000, četrtek 19. jan. za ev. št. 8001—9000, petek 20. jan. za ev. št. 9001—10.000, sobota 21. jan. za ev. št. 10.001—11.000, ponedeljek 23. jan. 11.001—12.000, torek 24. jan. za ev. št. 12.001—13.000, sreda 25. jan. za ev. št. 13.001—14.000, četrtek 26. jan. za ev. št. 14.001—15.000, sobota 28. jan. za ev. št. 15.001—16.000, ponedeljek 30. jan. za ev. št. 16.001—17.000, torek 31. jan. za ev. štev. 17.001—18.000, sreda 1. febr. za ev. št. 18.001—19.000, petek 3. febr. za ev. št. 19.001—20.000, sobota 4. febr. za ev. štev. 187.001—188.000, ponedeljek 6. febr. za ev. št. 188.001—189.000.

Stranka izpolni prijavo v vseh rubrikah in jo predloži na policijski stražnici svojega bivališča skupaj z državnim kolkom za din 5.—, prometno knjižico in din 15.— v gotovini za gori navedeni državni cestni sklad, nakar se stranki potrdi prejem prijave in davščine v prometni knjižici.

Opozarja se, da je vožnja z biciklom kaznjiva, ako ev. tablica na biciklu ni plombirana in ako ni na zadnjem delu bicikla pritrjeno reflektorsko steklo.

Zamudnike, ki ne bodo prijavili biciklov v določenem roku, bo zadela kazen po tar. post. 100 in 229 zak. o taksah, ki znaša 32.50 din za vsak bicikel.

Moč Italije na morju

Leta 1941 bo imela Italija vojno brodovje s celotno tonažo okrog 700.000 ton

Prizadevanje Italije zavladati nad Tunisom sili v ospredje vprašanje njenih pomorskih sil. Italija je hotela postati močna v prvi vreti na morju in zato je najprej zgradila svoje vojno brodovje. Dve stari vojni ladji »Cavour« in »Cesare« po 23.000 ton so povsem rekonstruirali, podaljšali za 18 m in povečali tonažo na 27.000 ton. Hitrost obeh ladij znaša zdaj 27 vozlov, vsaka ima 10 topov kalibra 320 milimetrov, 12 topov kalibra 120 mm in 8 protiletalskih topov kalibra 100 mm. Vsaka ladja ima na krovu dva metalca letal in 4 hidroplane. Splovijeni sta bili obe ladji v juliju 1937. Njuni dve starejši sestri »Doria« in »Duilio« po 23.000 ton bosta tudi rekonstruirani in modernizirani.

Dve vojni ladji, »Vittorio Veneto« in »Littorio« po 35.000 ton bosta dograjeni leta 1939. Ti dve vojni ladji grade po najmodernejših načelih pomorske vojne tehnike. To bosta nepremagljivi trdnjavi, zavarovani s trojnim oklepom proti granatam najtežjih topov, pa tudi letalskim bombam in podmorskim torpedom. Njuna hitrost bo znašala 30 vozlov. Vsaka ladja bo imela 9 težkih topov kalibra 381 milimetrov, 12 topov kalibra 152 mm in 12 protiletalskih topov kalibra 90 mm. V Genovi in Trstu pa grade še dve vojni ladji »Roma« in »Impero« po 35.000 ton

Če združimo te podatke, vidimo, da bo imelo italijansko sredozemsko brodovje leta 1941. lepo število edinic in sicer:

štiri vojne ladje po 35.000 ton — Littorio, Vittorio Veneto, Roma in Impero ter 4 po 27.000 ton — Cavour, Cesare, Dorio in Duilio. To so pa seveda samo težke vojne ladje. Razen tega ima italijanska mornarica še lahke vojne ladje in sicer:

7 križark po 10.000;

14 križark druge vrste s celotno tonažo 81.000 ton.

144 torpednih rušilcev in minonoscev s celotno tonažo 145.000 ton in

106 podmornic s celotno tonažo 80.000 ton.

Iz tega je razvidno, da ima Italija sedaj največ podmornic med vsemi državami. Leta 1941 bo imela že okrog 200 podmornic, zgraditi pa namerava še 12 križark in 12 torpednih rušilcev. Tako bo celotna tonaža njenega vojnega brodovja dosegla okrog 700 000 ton in Italija bo na morju znatno močnejša od Francije.

Toda niti najboljše vojno brodovje na svetu nič ne pomeni, če nima dobrih pomorskih baz. V tem pogledu je Italija tudi v zelo srečnem položaju. Sredozemsko morje ima vse polno izbornih pomorskih in letalskih baz, ki so lahko obenem preskrbovalne stanice in izhodišča za zračne in pomorske napade. Spezzia straži Toulon, Neapelj čuva ožino Tirenskega morja, Brindisi je ključ k Otrantskemu prelivu. To omrežje dopolnjujejo podrejene baze kakor Genova, Trst, Benetke, Pulj in Sasseno. Velika letalska in pomorska baza v Magdaleni omogoča Italijanom prekiniti ves promet med Francijo in Severno Afriko. Na Siciliji se da iz Sirakuze, Auguste in Trapane prekiniti ves promet skozi Sicilski kanal. Iz Tripolisa, Benghasi in Tobruka lahka Italijani kontrolirajo promet skozi Suez

Sistematično in metodično Mussolinijevo prizadevanje doseči pomorsko nadvlado v Sredozemskem morju je že obrodilo prve sadove To prizadevanje je nedvomno posledica podobne politike Anglije. Toda Italijani se pod nobenim pogojem nočejo dati presenetiti. Nauk, ki ga je dobila Italija s sankcijami, ni ostal brez posledic. Na eni strani poskuša Italija ostati neodvisna od pomorskega prometa, na drugi strani pa utrjuje svojo moč na Sredozemskem morju, kajti Sicilski preliv bi lahko ustavil vse gospodarsko življenje Evrope in Italija se tega dobro zaveda.

Kolonisti so izginili

Iz Tananarive na otoku Madagaskarju poročajo, da se še ni posrečilo dobiti brezžično zvezo z ladjo »L'Ille Bourbon«, ki je v noči na sredo sporočila, da je zašla pri otoku St. Paul v Indijskem oceanu v nevarnost. Na krovu je bilo 48 ljudi, med njimi 5 žensk in 2 otroka. O njihovi usodi se nič ne ve. Ladja je odplula v maju iz bretonskega pristanišča Saint Malo. Na nji so bili ribiči z rodbinami. Hoteli so ustanoviti na otoku St. Paul francosko ribiško kolonijo. St. Paul je pusta skala, na kateri skoraj ni zemlje, na kateri bi moglo kaj rasti. Na tem skalnatem otočku ni razen pingvinov nobene živali. Otočani imajo 4750 km do Ceylona, 2900 km do Avstralije, 4600 km do Rtiča dobre nade, najbližji civilizirani kraj Madagaskar je pa oddaljen 2700 km. Otoček je samotna skala v oceanu, v morju okrog njega je pa mnogo rib, zlasti langust. Leta 1931 je poslala tja neka finančna skupina ekspedicijo bretonskih ribičev, na katero so pa pozabili, ker je družba razpadla. Od vse ekspedicije so se rešili samo štirje.

Vodja sedanje ekspedicije, izkušeni mornar Hon de Boer, je poznal to zgodbo. Bil je prepričan, da so našli ljudje na Saint Paulu tragično smrt zaradi slabe preskrbe in domotožja. Zato je hotel, da bi njegovi ljudje živeli kakor doma in dovolil jim je vzeti s seboj rodbine. Po načrtu naj bi hodili vsako leto enkrat na dopust na otok Reunion, oddaljen 9 dni vožnje po morju. Tja naj bi tudi vozili ves svoj ribiški plen, prodan že vnaprej. Vse pa kaže, da bo druga ekspedicija delila usodo prve. Že med vožnjo so nastale težkoče, primanjkovati je jelo živil in končno so morali žene in otroke pustiti na Reunionu. Vse pa kaže, da se je ladja vrnila po nje, ker je v noči na sredo sporočila, da ima na krovu 48 ljudi. To je bila zadnja vest, ki jo je poslala posadka v svet. Najbrž se je odigrala na morju nova drama.

Nekaj definicij

Te duhovite izreke je napisal Američan Ambrose Bierce, rojen pred 100 leti V prvem letu svetovne vojne je Bierce brez sledu izginil. Njegove misli so tako sodobne, da bi človek ne verjel, da je minilo od avtorjevega rojstva že sto let

Nesmisel je misel, ki očividno nasprotuje našemu lastnemu mnenju.

Znanec je človek, ki ga poznamo dovolj, da si lahko od njega izposodimo denar, ki ga pa ne poznamo dovolj, da bi mu mogli denar posoditi

Klepetulja je človek, ki govori, kadar hočemo, da bi nas poslušal.

Posvetovati se s kom pomeni, poiskati človeka, ki nam bo potrdil to, za kar smo se že odločili.

Sebičnež je človek nizkotnih nagonov, ki se zanima bolj zase nego za nas.

Gostoljubnost je čednost, ki nas sili preživljati in gostiti ljudi, ki sploh ne potrebujejo niti ljudi niti strehe nad glavo.

Moda je tiran, ki se mu modrijan posmehuje in ki ga uboga.

Vljudnost je hinavščina v svoji najbolj sprejemljivi obliki.

Štirikrat 20 let Gustava V.

Ko je v začetku decembra sprejemala slavna ameriška pisateljica Pearl Buckova iz rok 80letnega švedskega kralja Gustava V. Noblovo nagrado za literaturo, spominsko listino in ček na milijonski znesek, si kot ameriška pisateljica in novinarka ni mogla kaj, da ne bi poskusila navezati pogovor s tako mladostnim kraljem.

— Kako morete biti vedno v tako odlični formi, Sir? — ga je vprašala. Mislim, da se morate brezpogojno držati najstrožje dijete in nasvetov.

Kralj se je prijazno nasmehnil in ker ob tako izredni priliki ni mogel zavrniti ameriške radovednosti, je odgovoril:

— No, seveda, povem vam to in vse hočem priznati. Pri vsaki jedi popijem svoji dve čaši bordeauškega vina, spim najmanj 5 ur na dan in vsak dan pokadim kakih 50 cigaret. Delam 9 do 10 ur dnevno, zelo rad pijem močno kavo in popijem je mnogo, vsak večer hodim v gledališče ali vsaj v kino, vsak dan igram tenis, ali pa vsaj jaham na izprehod. In nobenega jutra ni v mojem življenju, da bi si najmanj trikrat ne ponovil, ko vstanem: star sem štirikrat dvajset let.

Iz Celja

—c **Nov porast brezposelnosti.** Število brezposelnih v zadnjem času naglo narašča. Pri celjski borzi dela se je od 21. do 31. decembra na novo prijavilo 293 brezposelnih, med temi 275 moških, delo je bilo ponudeno za 11 oseb, posredovanj je bilo 6, odpotovalo je 18, odpadlo pa 120 oseb. Dne 1. t. m. je ostalo v evidenci 864 brezposelnih (752 moških in 112 žensk) nasproti 715 (603 moških in 112 žensk) dne 20. decembra. Delo dobi 38 tkalcev in tkalk za Karlovac, 2 hlapca, po 1 krojač in žagar, 6 kuharic, 4 kmečke dekle, 3 natakarice, 2 služkinji in 1 sobarica.

—c **Dve nesreči.** V petek je padla 49letna občinska reva Marija Tratnikova iz Šmartnega v Rožni dolini na poledenelih tleh ter si močno poškodovala nogo in rebra. Ko je šla 15letna pletilja Antonija Koželjeva iz Št. Jurija ob juž. žel. na vlak, je na zamrzlih tleh padla in si nalomila desno roko v zapestju. Obe ponesrečenki so oddali v celjsko bolnico.

—c **V celjski bolnici** je umrl v soboto 75letni dninar Peter Turnšek z Miklavškega hriba pri Celju. Istega dne je umrl v Pečovniku pri Celju 30letni občinski revež Franc Savšek.

Iz Ljutomera

— **Negovski grad v plamenih.** Po svojih velikih posestvih in gozdovih je znana daleč naokrog negovska graščina, ki ima velik grad. V sredo zvečer je zajel ta grad plamen, ki je napravil veliko škodo. Požar je nastal v dvorani Prosvetnega društva, odkoder se je razširil po vsem gradu. Gasilcem, ki so prihiteli takoj iz bližnjih vasi, se je posrečilo rešiti le zadnji trakt gradu, dočim sta ostala dva trakta pogorela. Pri požaru se je upravitelj tega posestva vpokojeni orožnik g. Anton Ivanuša hudo ponesrečil, ker ga je podrl goreči tram ki mu je zlomil rebra ter pretresel možgane, tako da je njegovo življenje v nevarnosti.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

P. W.: 48

V zelenem peklu

roman

— No, midva sva pa res lepa nočna ptiča! Vso noč sva se pomenkovala in niti pomislila nisva na to, da bi morala vse pripraviti za Goodleyev prihod. Najbrž ostane v taborišču samo eden ali kvečjemu dva izmed nas za stražo Ali bi ne bilo najpametneje taborišče kar pospraviti?

Po hladnem jutru sta se lotila dela, jela sta prenašati zaloge živil in stvari v letala

Njuno delo še ni bilo končano, ko se je začulo v daljavi brnenje motorjev. Kmalu se je spustila »Chiquitta« na jezero in pridrsela po vodi v pristanišče.

Prvi se je prikazal iz letala Harry Hales.

— Pripravljala sva jih! — je zaklical zmagoslavno in pomahal iz kabine neznanemu možu. Prvi se je skobacal iz letala znani gaučo, za njim sta pa izstopila dva mlada Indijanca. Polet jima očividno ni ugajal, vendar sta pa ohranila svoj ponos in molk.

Kmalu je stala vsa skupina na bregu.

— Pripravila sva vse, da lahko takoj krenemo na pot, — je dejal dr. Marson, ko je bil segel vsem v roko.

— Kdo bo pa ostal pri letalih?

Na to vprašanje je bilo težko odgovoriti — Goodley, — je predlagal dr. Marson

Staremu pilotu se je zmračil obraz. — Mislim, da bi bil raje z vami na ekspediciji Toda če pomislim, da moramo biti pripravljeni tudi na povratek, se udam.

— Walker, — je predlagal Marson dalje.

To pot je pa naletel na odpor.

— Izključeno!

Tudi Hales je odločno odklonil misel, da bi ostal v taborišču.

Izhod iz zamotanega položaja je našel končno sam Goodley.

— Če mi pustite tu gauča in če si boste znali pomagati brez njegovega velikega jezikovnega znanja, mislim, da bova lahko sama branila taborišče, pa naj pride kdorkoli.

— Potem takem je pa vse v najlepšem redu. Ta Luka tu zna nekaj španskih besed Belokožcem je prodajal med, je dejal Hales, ki je bil že spravil iz obeh Indijancev, kar je hotel vedeti.

Gaučo se je obrnil k Indijancema in jima pojasnil ves položaj.

Odgovorila nista, samo prikimala sta v znak soglasja.

Priprave so bile končane v pičli uri, potem se je pa napotilo pet mož v pragozd.

— Obilo sreče, — je zaklical za njimi Goodley — Če bi vam bila potrebna pomoč, izstrelite raketo!

Iz pragozda so se še enkrat začuli klici, potem je pa vse utihnilo.

Dva mlada Indijanca, ki si v taborišču nista znala pomagati in sta si mirno kuhala na posebnem ognju svojo jed, sta postala naenkrat vodji ekspedicije.

Mladi Luka je stopal spredaj, njegov starejši tovariš je bil pa zadnji.

Hodili so tiho, ne da bi spregovorili besedico.

Kar se je Luka ustavil in tovariš ga je dohitel. Gledala sta nekaj časa v tla, potem sta pa krenila v velikem loku okrog prostora, kjer so se bili ustavili.

V lomljeni španščini se je obrnil eden izmed Indijancev na tri belokožce, ki jim je bila zagonetka, kaj sta opazila Indijanca v travi.

— Tu se je zgodilo, — je dejal. — Beli mož — veliki — je padel, mladenič se je sklonil k njemu. Potem je vstal in se obrnil z obrazom proti taborišču. Bil je pobit in zgrudil se je kraj ležečega moža.

Indijanec je opisal dogodek tako, kakor da ga je videl na lastne oči.

Mladeniča so potegnili s poti, potem sta ga pa odnesla dva vojščaka. To je enostavno, možje so skušali zabrisati svoje sledove.

Hales je začudeno gledal Indijanca. Vedel je, da imajo neverjetno razvit smisel za sledove. Ni pa verjel, da bi moglo nekaj zlomljenih vejic, pohojena trava in nejasni sledovi izdati toliko stvari in da bi mogel nekdo opisati dogodek, ki se je zgodil pred štiriindvajsetimi urami tako, kakor da ga je sam videl.

Indijanca sta krenila s poti v pragozd.

Zopet sta stopala hitro in zdelo se je, da se za belokožce sploh ne zmenita.

— Ali smo na pravi poti? — je vprašal dr. Marson.

Luka je raztolmačil svojemu tovarišu špansko vprašanje.

Nekaj kakor nasmeh je zaigralo na trdem obrazu.

Čez dobre pol ure sta se Indijanca zopet ustavila.

— Tu je bil mladenič zvezan in privezan z vejami, da bi ga lažje nosili —, je dejal starejši.

— Kako hitro so Indijanci hodili? — je vprašal Walker.

Indijanec ni odgovoril, čeprav je dobro razumel vprašanje.

Skoraj pet minut je trajalo, predno je odgovoril na vprašanje, ko se je bil poprej sporazumel s svojim tovarišem.

Iz njegovega odgovora so belokožci posneli, da so hodili ugrabitelji približno štirikrat tako hitro kakor oni.

— O Carterju ni padla nobena beseda, — je dejal Hales polglasno svojima tovarišema.

Zdelo se je, da je Indijanec razumel te besede.

— Stopinje belega moža se dobro vidijo. Ni si prizadeval zabrisati jih, — je dejal in pokazal na zemljo, kjer so Hales, Marson in Walker bolj zaslutili nego opazili sledove človeških stopinj.

— Morda jim je Carter za petami in čaka samo na ugoden trenutek, — da napade Indijance, — je menil Walker. Tudi njegova tovariša sta menila, da ni še vse upanje izgubljeno.

Kmalu je pa prišlo razočaranje.

Urejuje Josip Zupančič — Za »Narodno tiskarno« Fran Jeran — Za upravo in inseratni del lista Oton Christof — Vsi v Ljubljani